Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 1967 йил 21 ноябрь, сешанба ◆ № 272 (13.832). ◆ Баҳоси 2 тийин.

◆ Беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини халқ хўжалигининг барча соҳаларида катта ғалабалар билан кутиб олиш учун социалистик мусобақани кучайтирайлик.

◆ Тошкент шаҳар саноат корхоналари коллективлари ва Хоразм область қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг ватанпарварлик ташаббусини кенг ёйайлик. Социалистик мусобақа ҳамма ерда меҳнаткашларнинг оммавий ҳаракатига айлансин!

МЕНИНГ МИЛИЦИЯМ

Коммунизм қурилаётган бизнинг мамлакатда граждапларнинг ҳалол меҳнат қилиши, билим олиши ва осойишта ҳордиқ чиқариши учун ҳамма шароитлар яратиб берилган. Жамоат тартибини сақлаш, суд ва прокуратура органлари эса совет кишиларининг ана шу ҳақ-ҳуқуқларини хушёр туриб муҳофаза қилиш, социалистик қонунчиликни янада мустаҳкамлаш учун тинмай курашяпти.

Бизда жиноятчиликнинг социал илдизлари аллақачон қуритиб юборилган. Партия ва ҳукуматимизнинг янги инсонни камол топтириш, уни ўз мамлакатининг хўжайини эканини юксак даражада ҳис қилиш руҳида тарбиялаш соҳасида кун сайин кўрсатаётган ғамхўрликлари туфайли турли хил жиноятлар содир бўлиши кескин камайди. Инсонпарварлик принциплари асосида иш кўрувчи милиция ходимлари жиноятчиликка қарши курашнинг энг мақбул, тарбиявий усулларидан фойдаланмоқдалар, бу соҳага кенг жамоатчиликни жалб қилмоқдалар.

Республикамиздаги кўпгина область, шаҳар, район милиция органлари жиноятларнинг олдини олиш, жиноятчиларга нисбатан аёвсиз кураш борасида бой тажриба тўпладилар. Чунончи, Андижон, Сурхондарё областлари, Хива, Ҳазорасп, Тўрткўл, Иштихон районларида меҳнат аҳли осойишталигини таъминлаш айниқса яхши йўлга қўйилган. Ана шу жойларда ҳуқуқ-тартиботни бузиш ҳолларига, айниқса, безорилик кўринишларига қарши курашда меҳнаткашлар активлигини ошириш, бу ишда бошланғич партия, комсомол, касаба союз ташкилотлари, меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг, колхоз ва совхоз, корхона ва муассаса раҳбарлари масъулиятини кучайтириш соҳасида самарали иш олиб борилянти. Айниқса халқ дружиначилари, транспорт қатновини назорат қилиш бўйича жамоатчи инспекторлар билан ишлаш, уларнинг хушёрлигини ошириш кўнгилдагидек йўлга қўйилган.

Бироқ, афсуски, ҳамма жойда ҳам жамоат тартибини сақлаш намунали йўлга қўйилган деб бўлмайди. Айрим милиция бошқармалари, бўлим ва бўлинмаларининг иши шу куннинг талабларидан орқада қолмоқда. Улар бир-бирлари билан яқин алоқада ишламаётирлар, жиноятчиликка қарши курашда юксак даражада оперативчилик, ҳужумкорлик кўрсатмаётирлар. Безориликнинг, кишилар ҳаётига, саломатлигига ва шаънига қилинаётган тажавузнинг жамиятимиз учун нақадар хатарли эканига улар томонидан етарли баҳо берилмаётир. Чунончи, Фарғона областидаги айрим жамоат тартибини сақлаш органлари ўз бурчларини етарли бажармаётирлар, юз бериши мумкин бўлган жиноятнинг олдини олиш, совет қонунларини бузувчи, ҳалол кишилар тинчлигига рахна солувчи безориларга нисбатан ҳамон кўнгилчанлик қилишмоқда.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети томонидан ўтган йилнинг июль ойида жамоат тартибини бузиш ҳолларига қарши курашни кучайтириш ҳақида қарор қабул қилинган эди. Ушандан бери республикамиз жамоат тартибини сақлаш органлари томонидан кўпгина яхши ишлар амалга оширилди, жиноятчилик камайди. Лекин, шунга қарамай, улар фаолиятида ҳали жиддий камчиликлар учрайди. Айрим жойларда милиция бўлимлари маҳаллий ишлаб чиқариш билан, ташкилот ва муассасалар, мактаблар билан мустаҳкам алоқа қилмайди, безориларга, қонун бузарларга қарши курашда кенг жамоатчиликнинг кучи ва ёрдамига етарли таянмайди.

Жамоат тартибини сақлаш, жиноятчиликни келтириб чиқарувчи сабабларни таг-томири билан қуритиш милиция органларининг асосий эътиборида туриши лозим. Айниқса жиноятларни очиш, жамоатчилик билан алоқаларни кучайтириш, хатарли жиноятчиларга нисбатан аёвсиз бўлишни асло унутмаслик даркор. Гражданлар соғлиғига таҳдид солувчи, улар шаънини таҳқирловчиларни тийиб қўйиш керак.

Партия, комсомол ва касаба союз ташкилотлари у ёки бу коллективнинг фаолиятига баҳо берганда, коллектив аъзоларининг коммунистик ахлоқ нормаларига нечоғли содиқ экани, жамоат орасида ўзини қандай тутишини ҳам албатта ҳисобга олишлари зарур. Кези келганда шуни яна бир бор қайд қилиш керакки, жамоат тартибини сақлаш милиция органларининггина иши эмас, балки умумхалқ ишидир, бу ҳақда қайғуриш ҳар бир совет кишисининг бурчидир. Корхона, қурилиш, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, мактабларнинг бу соҳадаги масъулиятини янада ошириш зарур. Маҳаллий Советлар ва барча депутатлар ҳам меҳнаткашларнинг осойишталиги ҳақида ғамхўрлик қилишлари даркор. Шунингдек, халқ дружиначилари, жамоатчи инспекторлар фаолиятини кун сайин кучайтириб, уларнинг сафини софдил, серғайрат, ташаббускор кишилар билан мустаҳкамлаш, бунда ихтиёрийлик принципига қатъий амал этиш лозим. Энг яхши дружиначилар, жамоат тартибини сақлашда ўрнак кўрсатган ҳамма ходимларни ўз вақтида маънавий ва моддий жиҳатдан рағбатлантириб туриш мақсадга мувофиқдир.

Буюк Ватанимиз халқлари яқинда Улуғ Октябрнинг 50 йиллик тўйини коммунистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида муносиб совғалар тайёрлаш билан кенг нишонладилар. Совет кишилари осойишталигининг сезгир ва эпчил, хушёр ва меҳрибон посбонлари ҳам ўз юбилейларини намунали жамоат тартибини бирмунча яхшилаш билан кутиб олаётирлар. Улар бундан буён ҳам коммунизм қурувчиларнинг меҳнати ва тинчлиги, саломатлиги ва шаънини янада қатъий туриб ҳимоя қиладилар.

Самарқанд пахта тозалаш заводининг коллективи ўн ойлик планни муддатидан илгари бажарган эди. Пахта тозаловчилар йил охиригача планга қўшимча 788 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш учун курашаётирлар. Суратда: пешқадам пресловчилардан Исмоил Рўзиқулов (чапдан), Николай Кириченко ва Нури Неъматов ўртоқлар.

А. Кузьменко фотоси. (ЎзТАГ).

МУНОСИБ ҲИССА

Хоразмликлар пролетариатнинг буюк доҳийси В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш ва беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш юзасидан ажойиб ташаббус бошлаб бердилар. Республикамизнинг барча хўжаликлари ана шу ташаббусни қизғин қўллаб-қувватлашмоқда. Андижондаги зонал агрохимия лабораторияси коллективи ҳам қишлоқ хўжалигини тез суръатлар билан ривожлантириш учун зарур тадбирларни амалга оширмоқда. Бизнинг мақсадимиз хоразмликлар бошлаб берган ташаббус асосида меҳнат қилиб, янгидан-янги ютуқларни қўлга киритишдан иборатдир.

Ҳар қандай янгилик, ташаббус илғор совет фанига асосланмасдан амалга оширилмайди. Буни яхши ҳис қилган коллективимиз хўжаликларда экин майдонларининг ҳолатини текшириб туради, ерларнинг картограммасини тузади. Шунга кўра, ўғитлардан фойдаланиш мақсадида илмий жиҳатдан асосланган тавсияномалар беради. Ана шу картограммаларни биз далаларнинг ҳақиқий «ойнаси» деб ҳисоблаймиз. Чунки уларда пахта, беда, боғ ва токзорлар ҳамда полиз экинлари ўстириладиган ерларнинг барча хусусиятлари акс эттирилган.

Ҳозир 130 та хўжалик лаборатория ходимлари томонидан тузилган картограммадан унумли фойдаланмоқда. Москва районидаги хўжаликларнинг ҳаммаси, Ленин районидаги «Правда Востока» колхози ва Қўрғонтепадаги «Савай» совхози картограммага тўла амал қилиб, яхши натижаларга эришмоқдалар.

Картограмманинг ҳикмати катта. Шу хусусда бир неча мисол келтирсак, ўринли бўлур эди. Картограмма кўрсаткичларига асосан, ер ҳайдашда хўжаликдаги маҳаллий ўғитни тўла нормада (ҳар гектар ерга 8-12 тоннадан) солиш лозим. Озиқ моддалари етарли бўлмаган ерларга ана шу миқдорда ўғит берилиши мақсадга мувофиқдир. Шўр босган, сал шўрланган ёки шўри ювилган ерларга фосфорли ўғит йиллик нормасининг 60-70 проценти ва азотли ўғитларнинг 20-25 проценти (сульфат аммоний ҳолида) шудгорлаш ёки экиш олдидан солиниши керак.

Шўрланган тупроқда калийли ўғитлар яхши натижа бермайди. Аммо мўл пахта ҳосили берадиган, яхшилаб ювилган ерларга калийнинг тўла нормаси (ярми шудгорлаш вақтида ёки экиш олдидан) берилиши лозим.

Агрохимик картограммани ҳар қайси хўжалик учун 4 йилга мўлжаллаб тузмоқдамиз. Бу, колхоз ва совхозларга минерал ўғитлар миқдорини тўла табақалаштириш ва уларни бригадалар ўртасида тақсимлаш имкониятини беради.

Шу кунларда Ленин районидаги «Правда Востока» колхозининг оч тусли бўз тупроқларида, Андижон районидаги Свердлов номли колхознинг ўтлоқ тупроқларида ва Бўз районидаги «Янги турмуш» колхозининг шўр босган бўз-ўтлоқ ерларида тажриба ўтказяпмиз. Бу тажриба экин майдонларининг қайси ўғитга талабчанлигини аниқлаб беради.

Агрохимик картограмманинг амалга оширилиши қишлоқ хўжалик экинларидан, айниқса пахтадан юқори ҳосил етиштиришда катта роль ўйнайди. Бинобарин, ана шунга риоя қилган хўжаликлар хоразмликлар ташаббусида кўзда тутилган тадбирларнинг тўла ва ўз вақтида амалга оширилишига эришадилар.

Бизнинг зонал агрохимия лабораториямиз бу борада зарур бўлган ҳамма ишларни маромида ўтказади, барча хўжаликларни ана шундай картограммалар билан таъминлаш йўлида ҳормай-толмай ишлайверади. Улуғ Ленин туғилган кунни меҳнатда катта зафарлар билан кутиб олиш ишига, беш йиллик план топшириқларининг барвақт бажарилишига ўзининг муносиб ҳиссасини қўшади.

А. ЖЎРАЕВ.
Андижон зонал агрохимия лабораториясининг мудири, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

С. ЮСУПОВ,
Картография группасининг раҳбари.

М. СУЛАЙМОНОВ,
агроном-агрохимик.

МУКОФОТ ТОПШИРИЛДИ

САМАРҚАНД. (**«Совет Ўзбекистони» мухбиридан**). Опера ва балет театри биносида «Ленинский путь» ва «Ленин йўли» область газеталарининг 50 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиш бўлиб ўтди. Бу область газеталари ҳукуматнинг юксак мукофотлари билан тақдирланган эди.

Самарқанд область партия комитетининг биринчи секретари С. Усмонов кириш нутқи сўзлаб тантанали йиғилишни очади. Меҳнаткашлар депутатлари область Совети ижроия комитетининг раиси А. Хўжаев «Ленинский путь» ва «Ленин йўли» газеталарини «Ҳурмат белгиси» орденлари билан мукофотлаш тўғрисида СССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини ўқиб беради. Юбилейи ўтказилаётган газеталарнинг байроқлари саҳнага олиб чиқилади. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Ш. Р. Рашидов СССР Олий Совети Президиумининг топшириғига биноан редакцияларнинг байроқларига орденларни қадаб қўяди, газета коллективларини юксак мукофотлар билан қизғин табриклайди. Ватанимизнинг шон-шарафи йўлида қилаётган ижодий меҳнатларида уларга янгидан-янги муваффақиятлар тилайди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ф. Ш. ШАМСИДДИНОВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон экономикаси ва маданиятини ривожлантиришдаги катта хизматлари учун ва туғилган кунига 60 йил тўлганлиги муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Фарғона область комитетининг биринчи секретари Фахриддин Шамсиддинович Шамсиддинов Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Ё. НАСРИДДИНОВА.

Секретарь учун — Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг аъзоси
Ҳ. АСОМОВ.

1967 йил 20 ноябрь.
Тошкент шаҳри

ШОЛИКОРЛАР МАЖБУРИЯТНИ БАЖАРДИЛАР

Республика шоликорлари шоли ҳосилини ўриб-йиғиб олиш ва давлатга топширишни тезроқ тугаллаш учун социалистик мусобақани давом эттириб, ўз зиммаларига олган мажбуриятларини 19 ноябрда бажардилар. Давлатга пландаги 83 минг тонна ўрнига 100 минг тоннадан кўпроқ шоли сотилди. Республика давлатга биринчи марта ана шундай кўп миқдорда шоли сотди.

Юбилей йили мажбуриятининг муваффақиятли бажарилишига пландан ташқари 5280 тонна шоли тайёрлаган Сирдарё области, 5 минг тоннадан кўп шоли тайёрлаган Қорақалпоғистон АССР, 2200 тоннага яқин шоли тайёрлаган Тошкент, 1688 тонна шоли тайёрлаган Самарқанд, 1673 тонна шоли тайёрлаган Андижон, 1529 тонна шоли тайёрлаган Хоразм ва 739 тонна шоли тайёрлаган Сурхондарё областларининг хўжаликлари салмоқли ҳисса қўшдилар.

Давлатга шоли сотиш давом этмоқда.

Шоли етиштирувчи хўжаликлар давлатга шоли топшириш юзасидан олинган мажбуриятларни бажариш билан бир қаторда ўзларини уруғлик билан таъминладилар, натура ҳақи тўлаш ва бошқа ички хўжалик эҳтиёжлари учун зарур бўлган фондларни вужудга келтирдилар.

Республика шоликорлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети VIII пленуми қарорларини амалга ошириш учун курашиб, шоли етиштиришни кўпайтириш юзасидан янги марраларни белгиламоқдалар. Ҳамма жойда уруғликни тозалаш ва келгуси йил ҳосили учун кузги шудгорлаш ишлари бошлаб юборилди.

МАШИНАСОЗЛАР ЖАВОБИ

В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш ва беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш юзасидан Тошкент шаҳар саноатчилари олган мажбуриятга «Ташсельмаш» заводининг меҳнаткашлари ҳам муносиб ҳисса қўшадилар. Корхона коллективи беш йиллик планни 1970 йил 1 декабргача бажариш ҳамда планга қўшимча 1 миллион 200 минг сўмлик маҳсулот тайёрлашга аҳд қилди. 500 тонна чўян қуйилмалари, шунча миқдорда металл прокати, 30 тонна лак-бўёқ материаллари, ҳаммаси бўлиб 150 минг сўм иқтисод қилинади.

Бунинг учун ҳозирданоқ тайёргарлик ишлари кучайтириб юборилди. Келаси йилда тўрт қаторли пахта териш агрегати ишлаб чиқариш ўзлаштирилади. Бу вазифани муваффақиятли бажариш учун механика-йиғув цехида механизациялаш циклари такомиллаштирилади. Бўяш-қуритиш агрегатлари ўрнатилади. Яна шу каби кўпгина тадбирлар амалга оширилади.

50 Юбилей хирмонига

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 20 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан буён	Шу жумладан машинада: Бир кунда	Шу жумладан машинада: Мавсум бошидан буён
ТОШКЕНТ	0,14	115,45	0,02	131,54
ХОРАЗМ	0,25	113,28	0,39	106,07
БУХОРО	0,27	111,83	0,47	108,78
СУРХОНДАРЁ	0,24	108,57	0,12	106,37
ҚҚ АССР	0,26	105,69	0,14	100,21
САМАРҚАНД	0,27	104,45	0,06	103,84
ФАРҒОНА	0,25	103,69	0,02	112,08
СИРДАРЁ	0,20	103,60	0,06	121,83
ҚАШҚАДАРЁ	0,03	101,61	0,02	101,92
Андижон	0,53	93,55	0,16	113,43
РЕСПУБЛИКА БЎЙИЧА:	0,28	103,74	0,13	113,53

БЕШ ЙИЛЛИК ТЎРТ ЙИЛДА

Йиллик пахта тайёрлаш планимизни 24 октябрдаёқ бажарган эдик. 1810 гектар майдоннинг ҳар гектаридан ҳозиргача шартномадаги 27 ўрнига 37 центнердан ҳосил топширдик. Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Ойтўра Қўмаков, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳамро Эргашев, донгдор пахтакор Мели Қўчқоров, Ленин орденли Абдулла Умаров ўртоқлар бошлиқ бригадалар давлатга гектаридан 45-47 центнердан пахта сотди.

Юбилей йилида ҳосил бу қадар мўл бўлганининг боиси шундаки, агротехника қоидаларига тўла амал қилинди: ер экишга сифатли тайёрланди. Чигит оби-тобида экиб олинди. Дўл ва селдан зарар кўрган майдонларга қайта чигит экиш қисқа муддатда тамомланди. Ғўзани яганалаш ва дастлабки озиқлантиришга алоҳида эътибор берилди. Парвариш сифатли олиб борилди. Оз маблағ ва меҳнат сарфлаб мўл ҳосил етиштириш бутун коллективнинг диққат марказида турди.

Пахтакорларимиз ва айниқса механизаторларимиз мўл ҳосил етиштириш учун қандай жонкуярлик кўрсатиб ишлаган бўлсалар, ҳосилни тез суръатлар билан йиғиб-териб олишда ҳам шундай яхши ташаббус кўрсатдилар. Баъзи кунлари 4,5,6 процентга етказиб пахта тайёрланди. Колхозда машинада пахта териш плани бир ярим баравар бажарилди. Ҳар бир агрегат бункеридан ўрта ҳисобда 70 тоннадан пахта тўкилди.

Колхозимизга КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПС нинг Эсдалик байроғи топширилди. Юксак мукофот деҳқонларимизнинг руҳини янада кўтарди, ғайратига-ғайрат, кучига-куч қўшди. Улар етиштирилган ҳосилнинг бир грамминини ҳам нобуд қилмай йиғиб-териб олиш, юбилей йилида ҳосилдорликни гектар бошига 42 центнерга етказишга қарор қилдилар. Колхоз пахта етиштириш юзасидан беш йиллик планда белгиланган топшириқнинг ярмини икки йилдаёқ бажариб қўйди. Биз В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигини муносиб кутиб олиш учун курашиб, беш йиллик план топшириғини тўрт йилда, яъни 1969 йилда бажаришни мўлжаллаяпмиз.

Шу кунларда даладаги ҳосилни жадал йиғиб-териб олиш билан бир қаторда, келгуси йил мўл ҳосилига мустаҳкам замин яратиш тадбирлари кўрилмоқда. Ҳосилдан бўшаган ерлар пешма-пеш шудгорланмоқда.

Юбилей йилида улкан зафар қучган колхозимиз аъзолари хоразмликларнинг чақириғига жавобан пахта, дон, чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш, беш йиллик план топшириқларини барча кўрсаткичлар бўйича муддатидан илгари бажариш учун курашни яна кучайтирадилар.

Ж. ЮСУПОВ,
Пастдарғом районидаги К. Маркс номли колхознинг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ДЕҲҚОН БЎЛСАНГ ШУДГОР ҚИЛ!

Республика областларида кузги шудгорлашнинг бориши тўғрисида 1967 йил 20 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Областлар	планга нисбатан процент ҳисобида
Тошкент	33,1
Хоразм	18,4
Сирдарё	14,3
Фарғона	13,6
Андижон	10,3
ҚҚ АССР	10,0
Бухоро	9,9
Самарқанд	9,7
Сурхондарё	5,5
Қашқадарё	4,4
Республика бўйича:	13,3

БЎШАШУВЧИЛИК

ТАШВИШЛИ СИГНАЛ

Фарғоналиклар йиллик планларини пешқадамлар қатори адо этиб, социалистик мажбурият ҳисобига пахта топширмоқдалар. Даладаги ҳосил уларнинг аҳд-паймони рўёбга чиқишидан далолат бериб турибди. Лекин айрим хўжалик раҳбарларининг план тўлгандан сўнг хотиржамликка йўл қўйганликлари оқибатида меҳнат интизоми сусайиб, пахта нобудгарчилигига йўл қўйилмоқда.

Олтиариқ районидаги Ленин номли колхозда бўлганимизда бригадаларда теримчиларни деярли учратмадик. Пахтаси оппоқ очилиб ётган пайкалларга моллар қўйиб юборилган. «Партия XXII съезди» колхозининг саккизинчи бригадасида беш гектарли картада ҳосил йиғиштириб олинмай, ғўза юлиб ташланган. Худди шундай манзарани Максим Горький номли ва «Комсомол» колхозларида ҳам учратдик.

Марказий Фарғонадаги йирик хўжаликларни бирлаштирган Охунбобоев райони колхозларида пайкалларга ёппасига мол қўйиб юборилган. «Оқ олтин», «Коммуна», «Ленинобод», Куйбишев номли колхозларда айниқса пахта кўп нобуд бўлмоқда.

Хотиржамлик, ўзибўларчилик кайфияти Бағдод райони хўжаликларида ҳам юз бермоқда. «Победа» колхозининг 4 та бригадасида кейинги беш кун мобайнида бирорта ҳам теримчи далада кўринмади. «Ленинизм» колхозининг кўпчилик бригадалари далаларида графикдаги теримчиларнинг ярми ҳам қатнашмаяпти.

Республикада хизмат кўрсатган пахтакор Қ. Собиров раислик қилаётган «Социализм» колхозида план тўлгач, меҳнатни ташкил қилиш, пахта нобудгарчилигига қарши кураш ишлари ўз ҳолига ташлаб қўйилди. Натижада баъзи бригадаларда пахтаси тўла йиғиштириб олинмаган пайкаллардаги ғўзапояни юлиш, карталарга мол ҳайдаб қўйиш ҳоллари юз берган.

Нонниг увоги ҳам нон дейди, халқимиз. Олтиндан ҳам қиммат пахтамизнинг ҳар бир мисқоли ҳам халқ бойлигидир. Уни нобуд қилиш жиноят. Йил бўйи деҳқонларимизнинг қадоқ қўли, қалб қўри билан етиштирилган бойлигимизни кўз қорачиғидай асрайлик, нобудгарчиликка сира йўл қўймайлик. Бугунги куннинг шиори ана шу!

М. МАҲМУДОВ,
Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетининг инспектори.

ТОШКЕНТ БУНЁДКОРЛАРИ

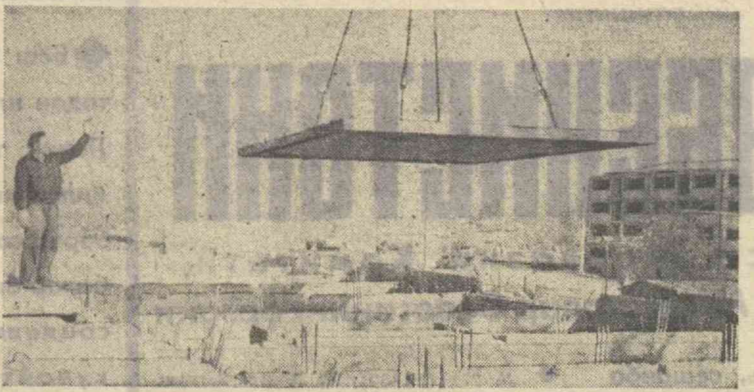

Тошкентдаги 1-уйсозлик комбинати монтажлаш бошқармасининг коллективи иморатларни прогрессив усулда тиклаш учун курашда қувончли натижаларга эришмоқда. Бошқарманинг Алексей Костенко раҳбарлигидаги комплекс бригадаси кейинги олти йилда Тошкент ҳамда Оҳангарон шаҳарларида қарийб 5 минг квартирани қуриб фойдаланишга топширди. Беш йилликнинг иккинчи йили ўтган ойларида планга қўшимча 80 квартира меҳнаткашлар ихтиёрига берилди. Чапдаги суратда: бригаданинг илғор аъзоларидан П. Синикин, А. Костенко, А. Галимзянов, Қ. Ортиқов, А. Теслов ва А. Судак ўртоқлар. Ўнгдаги суратда: уй-жой бинолари тикланаётган участкалардан бири.

Р. Шамсиддинов ва Б. Мўминов фотолари, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ҚАРОР ВА ИЖРО

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Иқтисодий ислоҳот амалга оширилаётган, хўжалик ҳисоби жорий этилаётган ҳозирги вақтда саноат корхоналари, транспорт ва бошқа хўжалик ташкилотларининг ҳуқуқи оширилди, улар мустақил ҳаракат қиладиган бўлиб қолишди. Шундай шароитда партия ва ҳукумат директиваларининг ҳамда партия ташкилотлари қарорларининг ижросини назорат қилиш ташкилотчилик ишининг муҳим соҳаларидан бири бўлиб қолди.

Ижрони текшириш ҳар бир бошланғич партия ташкилоти, райком ва область партия комитети фаолиятининг муҳим соҳасидир. Қорақалпоғистон область партия ташкилоти ўз ишини КПСС XXIII съезди талаблари асосида қуришга интилиб, бирмунча ютуқларга эришди. Жумладан, турли мажлис ва кенгашлар кам ўтказилмоқда. Олдинлари обком бюролари ойига 2-3 мартадан ўтказилиб, ҳар бирида 5-8 тадан масала муҳокама қилинарди. Ҳозир бюро мажлислари ойига бир мартадан ўтказилиб, пландаги бир-иккитагина масала муҳокама қилинади. Натижада обком аппарати ходимларининг турли материаллар тайёрлаш учун кетадиган вақти қисқарди, бунинг ўрнига амалий иш билан, жойларда қарорларнинг ижросини текшириш билан шуғулланиш имкони туғилди.

Обкомда район партия комитетларининг, айрим министрлик ва идораларнинг комплекс ҳисоботини эшитиш тартиби йўлга қўйилди. Уларнинг фаолиятига баҳо беришда юқори партия органлари ўз қарорларининг ижроси учун қандай курашаётганликлари асос қилиб олинди. Сўнгги ойларда Қўнғирот, Тўрткўл, Амударё ва Тахтакўпир район партия комитетларининг, маориф, жамоат тартибини сақлаш министрликлари ҳамда автоном республика прокуратурасининг ҳисоботи тингланди. Уларнинг ишини яхшилашга доир конкрет тадбирлар белгиланган қарорлар қабул қилинди.

Биз қабул қилинган қарорларнинг ижросини текширишда партия органларининг масъулиятини оширишга алоҳида эътибор бердик. Обком ва райкомларда қарорлар қандай бажарилаётганлигини қайд қилувчи журналлар юритилди. Қарорнинг ўз муддатида бажарилмай қолиш ҳоллари ўша жойнинг ўзида амалий ҳал этиладиган бўлди. Қарорнинг нима сабабдан ижро этилмаганлиги аввал обком бўлимларида, зарур бўлган тақдирда эса обдон текширилиб, секретариатда кўрилади. Илгарилари юқори партия органларининг қарорлари ижроси райкомларда йилига икки-уч марта муҳокама этиб келинган бўлса, эндиликда бу иш билан мунтазам шуғулланилмоқда.

Ижрони текширишни яхши йўлга қўйиш мақсадида шундай тартибни жорий этдик: обком бўлимлари ҳар ойда секретариат олдида қарорларнинг ижроси ҳақида, обкомга келган шикоят ва аризаларнинг қандай ҳал этилаётгани ҳақида ҳисобот берадилар. Тўрткўл, Беруний ва бошқа баъзи районларда «инструкторлар куни» жорий этилиб, шу куни райком секретарлари бир ҳафта мобайнида партия ва хўжалик ташкилотларида райком қарорлари ва раҳбар органлар директивалари қандай адо этилаётганини инструкторлардан билиб олишади, муайян масалаларни ҳал этишда йўл-йўриқ кўрсатишади.

Автоном республикада саноат ишлаб чиқариши ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш топшириқлари тўла ва ошириб адо этилаётган экан, бунда ижрони текширишнинг яхши ташкил этилганлиги ҳам муҳим омил бўлмоқда. Аммо бундан бутун ишимиз жойида, партия ва давлат интизомини бузиш ҳоллари йўқ, деган маъно келиб чиқмайди. Айрим партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари ижрони текширишдек муҳим ишда расмиятчиликка йўл қўймоқдалар. Улар муваффақиятнинг гарови ижрони текширишнинг пухта уюштирилишида эканлигини, бу иш партиявий ишнинг асоси эканлигини унутиб қўймоқдалар.

Чимбой райкоми ўтган йили 17 марта бюро мажлиси ўтказиб, уларда 197 масалани муҳокама қилган. Шу йилнинг олти ойи мобайнида эса 152 масала қараб чиқилган. Бу ўринда қишлоқ хўжалигига доир масалалар кўплаб киритилаётганини таъкидлаш керак. Шу масалалар юзасидан қабул қилинган қарорларда бир хил камчиликлар тилга олинади, камчиликларнинг айбдорлари келтирилади. Қарорларнинг ҳаммаси бир хил жумлалар билан — «фалон хўжаликнинг қониқарсиз иши қайд қилинсин», «хўжалик раҳбарлари интизомсизлик қилмоқдалар», «қарорнинг ижроси учун назорат кучайтирилсин» қабилидаги ҳеч кимга ҳеч қанақа мажбурият юкламайдиган иборалар билан якунланади. Хўжалик раҳбарлари коммунистлар бундай қарордан ўзларига қандай вазифа белгилашлари мумкин?! Қарорларда қайд қилинган умумий мулоҳазалардан иборат ланж фикрларнинг ижросини сира-сира текшириб бўлмайди.

Бундан кўриниб турибдики, баъзи райкомлар қарорнинг ижросини уюштириш мазкур қарорни тайёрлашга киришилган пайтдан бошланишини, бу масалага юзаки қараш мумкин эмаслигини тушуниб етмаганлар. Муайян масалалар юзасидан конкрет вазифалар белгиланмаса, ижронинг бажарилиш вақти кўрсатилмаса ва унинг бажарилиши учун масъулиятли кишилар белгиланмаса, бундай қарорнинг ижросини текшириш амри-маҳол.

Ўз-ўзидан равшанки, қарор қабул қилингандан кейин унинг ижроси бевосита омма орасида ҳал этилади. Сўз билан иш бирлиги, қарор билан ижронинг бирлиги раҳбарликнинг ленинча услубига хос энг муҳим хусусиятлардан биридир. Лекин баъзан бунинг моҳиятига тўла тушуниб етмаслик ҳоллари ҳам учраб туради. Меҳнат аҳлини қабул қилинган қарорларни бажаришга сафарбар этиш ўрнига баъзи райкомлар устма-уст бир масала юзасидан қарорлар қабул қилишаверади. Ўтган ўн етти ой мобайнида Тахтакўпир райкоми чорвачиликни ривожлантириш масаласини олти марта, сабзавотчилик, боғдорчилик ва картошка етиштиришни кўпайтириш юзасидан кўплаб қарорлар қабул қилган. Аммо қарорлар амалий иш билан мустаҳкамланмаганидан ушбу соҳалар орқада қолиб келаверган.

Қарорларнинг ижросини пухта уюштиришда бошланғич ва цех партия ташкилотлари, партия группалари кўп иш қилишлари мумкин. Тўрткўл районидаги Ильич номли, М. Горький номли, Ленин номли колхозларнинг, Хўжайли районидаги Тахиатош гидроэнергетика иншооти, Кегайли районидаги Энгельс номли совхоз, Мўйноқ районидаги «Учсой» порти ва консерва заводи, Нукусдаги ремонт заводи ва бошқа қатор хўжаликлар ва муассасаларнинг партия ташкилотлари худди шундай йўл тутмоқдалар. Улар ўзлари қабул қилган қарорларнинг ва юқори партия ташкилотлари директиваларининг бажарилишини уюштиришда кенг коммунистлар оммасига таянган ҳолда иш тутмоқдалар.

Ҳамма бошланғич ташкилотлар ҳам шундай йўл тутяпти,- лар деб бўлмайди. Тахтакўпирдаги Калинин номли ва «Тахтакўпир» совхозлари, Кегайлидаги Куйбишев номли ва «Халқобод» совхозлари, Хўжайли районидаги Карл Маркс номли колхоз, «Амударё» совхози ва бошқа қатор хўжалик партия ташкилотларида қарорлар ижроси учун курашилмаётир. Ушбу хўжаликларнинг давлатга қишлоқ хўжалик маҳсулотлари топшириш планларини бажармаётганликларининг боиси ҳам шунда эмасмикин?

Бошланғич ташкилотларни партиянинг асоси, деймиз. Худди шундай. Негаки, улар халқимиз орасидан чиққан илғор кишиларни ягона мақсад учун курашувчилар сафига уюштиради, бошланғич ташкилотга уюшган коммунистлар партияни меҳнаткашлар оммаси билан боғловчи муҳим ва асосий звено ҳисобланади. Партия қабул қилган қарорлар амалда бошланғич ташкилотлар орқали бажарилади.

Хўжаликлар фаолиятини назорат қилувчи партия комиссиялари ижрони текширишда кўп иш қилишлари мумкин. 166-қурилиш трестининг механизация ишлари бошқармаси партия ташкилоти, авторемонт устахоналари, Нукус тикувчилик фабрикаси ва бошқа қатор корхоналардаги партия ташкилотлари ҳузурида тузилган маъмуриятнинг хўжалик фаолиятини назорат қилувчи комиссиялар шу йўлдан бориб юқори органлар қарорларининг бажарилишини текширишда актив фаолият кўрсатмоқдалар. Жумладан, механизация ишлари бошқармаси партия ташкилотининг З. Р. Пашкова бошлиқ комиссияси маъмурият шу йилнинг иккинчи кварталида штатдан ташқари ходимлар бўлишига йўл қўйганидан иш ҳақи фондидан 6800 сўм кўп сарфлаб юборилганлигини аниқлашди. Комиссиянинг тавсияси билан маъмурият штатларни ўз ҳолига келтирди.

Шу комиссия ёнилғи ва мойлаш материаллари сарфлаш устидан етарли назорат ўрнатилмаганлиги ва бунинг оқибатида фақат бир ой ичида салкам 1400 литр ёнилғи кўп сарфлаб юборилганлигини аниқлади. Бошқарма бўйича алоҳида буйруқ чиқарилиб, ортиқча сарфлар бу ишга йўл қўйган кишилардан ундириб олинди. Комиссия шу тариқа иқтисод қилиш ва тежамкорлик бўйича Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети чиқарган қарорнинг бажарилишига эришди.

Ижрони текширишнинг асосий формаларидан бири бошланғич ташкилот коммунистларининг умумий йиғилишидир. Бундай йиғилишларда коммунистлар ўзларининг кундалик меҳнатларини умумдавлат вазифалари билан уйғунлаштирадилар, ишга партиявий нуқтаи назардан ёндошишни, ленинча иш услубини ўрганадилар. Бу ерда улар ғоявий чиниқиб, партия сиёсатини омма орасида ўтказувчилар, омманинг ташкилотчилари бўлиб етишадилар. Автоном республикадаги бошланғич партия ташкилотларининг кўпчилик қисми йиғилишлардан ана шу мақсадда фойдаланяптилар.

Ижрони текширишни йўлга қўйишда жамоат ташкилотлари, маҳаллий Советлар, комсомол ва касаба союз ташкилотлари активларини ҳам жалб этиш зарур. Ана шундагина ишда муваффақият таъминланган бўлади.

М. ЛУНЁВ,

Ўзбекистон КП Қорақалпоғистон область комитети ташкилий-партиявий бўлимининг мудири.

МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАРДА

Кун тартибида ободончилик: Ғиждувон посёлка Советининг яқинда бўлиб ўтган сессиясида коммунал хўжалик ва ободонлаштириш доимий комиссиясининг раиси депутат С. Ражабов ҳисоб берди. Аввалги сессияда Жданов номли, Максим Горький номли, «Победа» маҳаллаларида ободонлаштириш ишларини кучайтириш зарурлиги таъкидланган эди. Депутат Яҳё Олимовнинг ташаббуси билан М. Горький номли маҳаллада жамоатчилик кучи билан қариялар чойхонаси қурилиб, ишга туширилди.

* * *

Депутат — тарбиячи: Лоша қишлоқ Советининг депутатлари йигит ва қизларни коммунистик ахлоқ руҳида тарбиялашга алоҳида эътибор бермоқдалар. Бу ерда «Депутат — тарбиячи ва тарғиботчи», «Коммунистик ахлоқ ва одоб нима?», «Мактабда ва оилада бола тарбияси» деган темаларда лекция ва суҳбатлар ўтказилиб туриладн. Депутатлар бу муҳим тадбирларни «Билим» жамиятининг аъзолари билан ҳамкорликда уюштирмоқдалар.

* * *

Меҳнаткашларга қулайлик: Қоракўл районидаги Олот посёлка Советида «Октябрь 50 йиллиги» маданият ва истироҳат боғи барпо этилмоқда. Янги дам олиш боғида ишчи ва хизматчиларнинг маданий ҳордиқ олишлари учун барча қулайликлар яратилади. Депутатлар меҳнаткашларга маиший хизмат кўрсатишни яхшилашга алоҳида эътибор бермоқдалар.

* * *

Қишлоқ тарихи яратиляпти: Свердлов районидаги Сепата, Чуланғу, Свердлов қишлоқ Советларининг депутатлари қимматли ташаббус бошладилар. Улар Совет ҳокимияти йилларида қишлоқларда юз берган энг муҳим ва буюк ўзгаришлар тўғрисидаги ҳужжатларни тўплашга киришдилар.

Т. НАЗИРОВ,

«Совет Ўзбекистони» мухбири.

САНОАТИМИЗ УФҚЛАРИ

ТОШКЕНТ ТРАКТОРИ

Омоч, мола, ўроқ ва кетмонни ҳам қишлоқ хўжалиги техникаси деб билган ўзбек деҳқони энди ҳақиқий техниканинг жиловкорига айланиб қолди. Республикамизда қишлоқ хўжалигини бутунлай механизациялаш учун қизғин кураш бормоқда. Ҳозир Ўзбекистон далаларида 130 мингдан ортиқ трактор ишламоқда. Бу машиналар Владимир, Харьков, Липецк ва бошқа тракторсозлик заводларида тайёрланган.

Яқин муддат ичида Ўзбекистон ҳам ўз тракторига, Тошкент маркаси босилган тракторларга эга бўлиб қолади. Бу тракторлар пахтачиликка мослаштирилганлиги билан бошқа машиналардан фарқ қилади. Тўғри, ҳозир ҳам пахтачиликка ихтисослаштирилган тракторлар ишлаб чиқарилмоқда, лекин уни икки корхона — Владимир трактор заводи ва Тошкент трактор йиғув заводлари коллективлари тайёрламоқдалар. Владимир заводидан олинган тракторлар Тошкент корхонасида пахтачиликка мослаштирилади.

«Ташавтомаш» заводи республикамиз пахтачилиги эҳтиёжларига жуда мос келадиган тракторлар ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилади. Ҳозир тайёрланаётган трактор прицеплари ва автомобиль ярим прицеплари пахтакор республикаларнинг оғирини енгил қилмоқда. Мана энди «Ташавтомаш» заводига «Т 28Х4» маркали пахтачиликка мослаштирилган тракторлар ишлаб чиқариш вазифаси юкланди. Бу жуда ҳам шарафли вазифа бўлиб, корхона коллективининг айни муддаосидир.

Бундай машиналарнинг ватани шу чоққача Владимир шаҳри эди. Владимирлик машинасозлар ғўза қатор ораларини ишлашни комплекс механизациялашга имкон берадиган машина моделини яратдилар. Унга оддий ва шу билан бирга мустаҳкам двигатель ўрнатилган. Бу двигателнинг қуввати 50 от кучига эга бўлиб, ҳаво ёрдамида совутилади. Янги машинанинг гидросистемаси тракторни сеялкага, культиваторга ёки тўрт қаторли пахта териш агрегатига осонгина ва тезлик билан улаш имконини беради.

Пахтачиликка мослаштирилган «Т 28Х4» маркали машиналар ишлаб чиқариш «Ташавтомаш» заводига топширилганлиги иқтисодий жиҳатдан катта афзалликларга эга. Владимир шаҳридан тракторни қанча-қанча йўл харажатлари сарфлаб Тошкентга келтириш ва бу ерда уни республикамиз шароитига мослаштириш учун кўп маблағлар кетмоқда. Эндиликда ана шу ортиқча сарф-харажатларга ўрин қолмайди. Машинанинг Тошкентда ишлаб чиқарилиши республикамиз илмий-тадқиқот институтлари ва конструкторлик бюролари пахтачиликни механизациялаш борасидаги ютуқ ва имкониятлардан унумли фойдаланишга ёрдам беради.

Қисқаси, кўп ўтмай Тошкент тракторсозлик заводи корхонасидан дастлабки машина далаларга йўл олади. Унга Ўзбекистон пойтахти маркаси босилади. Ана шу муддат 1970 йилгача бўлган даврни ўз ичига олади. Ҳозир корхона коллективи шундай машиналар ишлаб чиқаришни ўзлаштиришга пухта тайёргарлик кўрмоқда. Завод ёнида улкан корпус қад кўтармоқда. Унга тайёрлов, темирчилик, автомат, металларни термик ишлаш, пресслаш, пайвандлаш, асбобсозлик-штамповка, механик йиғув цехлари жойлашади. Бош йиғув конвейери ҳам мана шу ерда ҳаракатланади. Бу ишлаб чиқариш участкаларининг ҳаммаси 60 минг квадрат метр майдонни эгаллайди.

Дастлаб завод тракторнинг олдинги қисмига ўрнатиладиган деталларни ишлаб чиқаришни ўзлаштиради. 1968 йил 1 июлидан бошлаб ҳар кеча-кундузда 100 комплект бошқарув узеллари ишлаб чиқариш йўлга қўйилади. Корхонада пахтачиликка мослаштирилган тракторлар бўйича махсус конструкторлик бюроси ташкил этилди. Конструкторлар янги хил трактор моделини такомиллаштириш соҳасида катта ишлар қилмоқдалар. Машина кабинасини республикамиз шароитига мослаштириш, унинг бошқарувчи учун қулай, икки ўринли жой тайёрлаш тадбирлари кўрилаётир.

Такомиллаштирилган янги тракторнинг дастлабки намуна лойиҳаси келгуси йил ўрталарида тайёр бўлади. Бу борада завод махсус конструкторлик бюросининг бошлиғи Я. Белага, бош инженер ўринбосари И. Нечаев, бюро бошлиғининг ўринбосари Р. Яровинский, конструкторлардан А. Блажко ўртоқлар машинанинг қишлоқ хўжалигимиз ҳозирги талаблари даражасида — ҳам ғўза қатор ораларини ишлашда, ҳам транспорт мақсадларида, ҳам бошқа агрегатларга улаб ишлатилишида қўл келиши учун жон куйдирмоқдалар.

«Ташавтомаш» заводининг меҳнаткашлари доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун кураш мусобақасига қўшилиб, Тошкент маркаси босилган тракторлар ишлаб чиқаришни муваффақият билан ўзлаштириш ҳаракатини бошлаб юбордилар.

А. МУСТАФОЕВ,

Б. АКСАНИЧ.

«Ташавтомаш» заводи.

ТУРЛИ ҚАСБ ЭГАЛАРИ

«САЪДУЛЛА ДУРАДГОР»

Колхозчилар янги замонавий уйларга кўчиб киришди. Севинмасдан бўладими!

Ҳовли тўйлари бошланди. Узоқ-яқиндан қариндош-дўстлар уларни муборакбод этиш учун келишди. Ана уй-у, мана уй. Кенг, ёруғ хоналар, дид билан ясалган дераза-ромлар, силлиқ пол, шифтлар ялтиллаб кўзни қамаштиради. «Томошабин»лар мафтун бўлиб дераза-ромларни бармоқлари билан силаб кўраркан, улардан бири мезбондан сўради:

— Бу ромларни ким ясаганкин-а?

— Колхозимиздаги Саъдуллажон-да, — жавоб берди уй эгаси.

— Қайси Саъдулла?

— Вой, Саъдулла дурадгор-чи, ўша-да.

— Э, ҳа. Бизнинг колхозда клуб қурган йигитми? Қўли дард кўрмасин.

Ҳа, бу йигитни қумушкентликлар ҳурмат билан, «Саъдулла дурадгор» деб аташади. Бу элнинг унга ҳурмати, ўз шарафли касбини ҳалол меҳнати билан оқлаётганлигининг ифодасидир. Дурадгор йигит учун бундан ҳам ортиқ бахт борми?

Саъдулла Нарзуллаев ўрта мактабда ўқиб юрган кезларидаёқ, дурадгорлик ҳунарига ихлос қўйди. У мактаб устахонасида стол, стулларни қайта созлар, керак бўлган тақдирда янгисини ясаганда синфдошлари унга қойил қолишарди. У Совет Армияси сафида хизмат қилаётган кезларида ҳам, ўз касби бўйича у-бу ишларни бажариб, ҳарбий бўлинма маъмурияти томонидан бир неча бор ташаккурнома олди.

Нарзуллаев ҳарбий хизмат муддатини аъло даражада адо этиб, жонажон қишлоғига қайтгач, «Зарафшон» колхозининг кекса устаси Сирож ота Ривожовга шогирд тушди. Хўжаликнинг ўнлаб бригадаларида дала шийпони, боғча, ясли, молхоналар ва гараж биноларини қуришда иштирок этди. Сирож отадан бинокорликнинг сир-асрорларини сўраб ўрганди. Мутахассислигига оид китобларни, газета-журналларни севиб ўқиди. Бу ўз самарасини кўрсатди. Меҳнатда янги муваффақиятларга эришди. Колхоз деворий газетасида мақталди, номи эл оғзига тушди. Уни «Саъдулла дурадгор» дейишадиган бўлишди.

— Касб-мисоли бир ниҳол, — дейди Саъдулла, — уни севиб, ардоқласанг, вояга етказсанг, сўнг у ўз ҳосили билан сени мамнун қилади. Бунинг учун меҳнат қийинчиликларидан асло чўчимаслик керак.

С. Нарзуллаев ҳозир Вобкент районидаги колхозлараро қурилиш бошқармасига қарашли Шукур Мавлонов бошлиқ қурувчилар бригадасида дурадгор бўлиб ишламоқда. Калинин номли ва «Зарафшон» колхозларида бунёд этилган янги уй-жой бинолари қурилишида, у ҳам тер тўкди. Пушкин номли ўрта мактабда қурилган ўнга яқин қўшимча янги синф хоналарининг барча ёғочсозлик ишлари Саъдулланинг қўлидан чиқди. Кумушкентдаги кўпгина маъмурий ва маданий-маиший кошоналарга ҳам унинг меҳнати сингган.

— Қишлоғимиз шаҳар тусини олаётир, — деди у эрга ишдан кўзини узарман, — қураётган ва қурмоқчи бўлган иморатларимиз беҳисоб. Ҳозир бутун эътиборни қад ростлаётган 500 ўринли ўрта мактаб биносига қаратганмиз. Бундан сўнг, меҳнаткашлар талаби билан қишлоғимиз марказида ҳашаматли, ойнаванд оталар чойхонаси бунёд этмоқчимиз.

Қалби улуғ бунёдкорчилик завқи билан тўлган С. Нарзуллаев ва унинг ҳамкасблари Ш. Тошев, Ж. Турсунов, Ў. Ражабовларга меҳнатда янги зафарлар тилаймиз.

Ҳ. ҚОДИРОВ.

«ЗАНГОРИ ЭКРАН»ДА УЧИНЧИ ПРОГРАММА

Қўқондаги коммунал хўжалик техникумининг ҳовлиси одатдагидан гавжум. Шаҳар телевизион ретрансляторининг инженери Каюков:

— Биз телетомошабинларга совға тайёрлаяпмиз, — деди. — Ҳозир Тошкентдан кўрсатилаётган телетомошаларни учинчи программа бўйича ҳам қабул қилувчи ускуна ва антеннани монтаж қилмоқдамиз. Қўқонликлар учинчи программани еттинчи канал орқали кўрадилар. Янги антенна минораси тиклангандан кейин биринчи ва иккинчи программа орқали берилаётган эшиттиришлар сифати ҳам анча яхшиланади. Гап шундаки, кейинги йилларда шаҳарда кўп қаватли бинолар кўпайиб, ҳозирги 22 метр баландликдаги антенна талабга жавоб бермай қолди. Янги антенна эса 40 метр баландликда бўлиб, эшиттиришларни шаҳарнинг энг четка районларида ҳам бемалол кўриш мумкин бўлади.

Шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш керакки, учинчи программанинг ишга туширилиши билан боғлиқ бўлган барча ишлар жамоатчилик асосида олиб борилмоқда. Шаҳардаги геология-қидирув идораси, «Большевик» газ аппаратлари, «Текстильмаш» заводлари, аэропорт сингари корхона ва ташкилотлар ретранслятор қурилишига зарур ускуна ва материаллар етказиб бермоқдалар.

А. КОМИЛЖОНОВ.

Тошкент астрономия институти йил сайин янги аппаратуралар билан боймоқда. Суратда: қуёш физикаси бўлимининг кичик илмий ходими А. Содиқов янги келтирилган горизонталь қуёш телескопини ишга ҳозирламоқда.

И. Глауберзон фотоси.

НАРПАЙ РАЙОНИДА

«ЗАНГОРИ ОЛОВ» — ХОНАДОНЛАРГА

Сўнгги 1,5 йил мобайнида Оқтош посёлкасидаги 400 га яқин хонадонга табиий газ киритилди.

Ҳозиргача 2500 колхозчи хонадони газ билан таъминланди.

ШИФОКОРЛАР

Бундан икки йил муқаддам район медицина бирлашмасининг ташаббуси билан ҳамширалар тайёрлайдиган курс очилган эди. Яқинда ана шу 2 йиллик курсни 24 хотин-қиз тамомлади. Буларга тегишли диплом ва область Қизил ярим ой жамиятининг ёрлиқлари топширилди.

ЁДГОРЛИК ЎРНАТИЛДИ

Карл Маркс номли колхознинг идораси ёнида Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлган жангчиларнинг хотираси учун ёдгорлик ўрнатилди.

ЯНГИ ҚУРИЛИШЛАР

Район маркази — Оқтош посёлкасида 600 боланинг ўқиши учун мўлжалланган уч қаватли мактаб биноси қуриб битказилиб, фойдаланишга топширилди.

Йил бошидан буён Ленин номли, Охунбобоев номли, «Октябрь» ва «Правда» колхозларида янги боғча-ясли бинолари қурилиб ишга туширилди.

И. ИБРОҲИМОВ.

БЕЛОРУССИЯ УЙЛАРИ

Чилонзор массивидаги Ғафур Ғулом кўчасидан 26-квартал томон бораверишингизда кўркам лавҳага кўзингиз тушади. Унга мана бу сўзлар ёзилган: «Тошкентга белорус халқидан туҳфа. Қурган уйларимиз Сизга бахт-иқбол келтирсин, 1967 йил». Ана шу сўзлар ҳар қанча қисқа бўлса-да, унинг маъно-мазмуни жуда кенг. Бу сўзлар тошкентликлар учун абадий унутилмасдир.

Негаки, Тошкент бошига оғир мусибат тушган паллада барча қон-қардошларимиз қатори Белоруссиядан келган азамат бинокорлар ҳам алоҳида ҳиммат кўрсатишди. Зилзиладан бошпанасиз қолган тошкентликларни уй-жой билан таъминлаш учун бошланган Бутуниттифоқ ҳаракатига биринчилардан бўлиб қўшилдилар. Мана бугунги кунда Чилонзорнинг 24-кварталида бутунлай бир янги маҳалла бунёд этилди. Уни Белоруссия қурувчилари тиклашган.

Белоруссия қурувчилари Тошкентда уй-жой биноларн қуриш юзасидан олган мажбуриятларини муддатдан илгари шараф билан бажардилар. Тошкентнинг иссиқ иқлими ҳам уларнинг ғайратини сира сусайтира олмади. Юз берган қийинчиликларни бартараф этиб, ҳақиқий мардлик кўрсатдилар. Қисқа муддатда белоруссияликлар тиклаган маҳаллада зилзиладан жафо кўрган оилалар истиқомат қилишмоқда.

Қардошларимиз 25 минг квадрат метр уй-жой бинолари қуриб бердилар. Улар тиклаган 960 ўринли мактаб биноларида ўғил-қизларимиз билим олишмоқда.

Мана шу бинолар белорус халқидан тошкентликларга абадий эсдалик бўлиб қолди. Б. Кохан, Г. Пирожкина, Н. Макаренко, В. Зайцева ўртоқлар ишбоши бўлган арматурачилар, слесарь-монтажчилар, сувоқчилар, дурадгорлар бутун куч ва имкониятларини ишга солиб меҳнат қилишди. Улардан кўпчилиги «Тошкент бинокори» значоклари билан тақдирланди.

Янги маҳалла анча обод бўлиб қолди. Уйларга олиб борадиган 2000 метр узунликдаги йўлкалар текисланди. 7500 квадрат метр майдон асфальтланди. Анчагина инженерлик коммуникациялари бунёд этилди.

БУГУН — МИЛИЦИЯ КУНИ

ОСОЙИШТАЛИК СОҚЧИЛАРИ

ЙИЛЛАР

Базимбой ўз хизматкорини остонасида кўрганда жуда ҳайрон бўлиб қолди.

— Сени менда ишинг борми?... Эртага келақол, — деди.

— Йўқ, мен сиз билан бутун гаплашмоқчиман, — деди қатъий оҳангда Жамил. — Мен бу ердан кетмоқчиман ва меҳнатим эвазига ҳақ беришингизни сўрайман.

— Мен сенга неча пул тўлашим керак, — деди пичинг аралаш бой.

— Меҳнатимга яраша.

Жамилнинг бу гапи бойни тутоқтириб юборди.

— Ҳеч нарса олмайсан, — бақирди у. — Йўқол, кўзимга кўринма!

Ўша куни кечқурун Жамил ўзининг майда-чуйдаларини йиғиштириб, бойникидан кетди.

Эрта тонгда у Тошкентга етиб келди. Ота-онаси шу ерда яшашар эди. У бу ерда бир неча ой чакана ишлар билан шуғулланди. Лекин у ҳамма вақт бирор дурустроқ иш топишни орзу қилар эди.

Бир куни ОГПУ отряди жойлашган казарма ёнидан ўтиб борар экан, ҳовлида кураш бўйича машқ қилаётганларга кўзи тушиб қолди. Жамил жангчиларнинг чаққон ҳаракатларини зимдан кузатиб турарди. Жангчилардан бири унга гап қотди:

— Сен ҳам кучингни синаб кўрмайсанми?

Жамил уст-бошларини ечиб, курашга чақирган жангчининг қаршисига келиб турди. Орадан бир дақиқа ўтмасданоқ, у ўзини ерда кўрди. Жамил ҳижолатдан қочиб кетди. Эртасига эрталаб яна келди. Яна курашга аралашди, яна ўша аҳвол қайтарилди. Жангчиларга йигитнинг шижоатлилиги, матонати ёқиб қолди. Йигитлар уни командирнинг олдига олиб боришди. Жамил командирга ўзининг аянчли тақдирини гапириб берди ва отрядга қабул қилинишини илтимос қилди.

— Отрядда хизмат қилишга ёшлик қиласан ука. Бизнинг хизматимиз жуда оғир, ҳар қанақа одам бардош беролмайди, — деди у.

— Мен барча қийинчиликларга чидайман! — деди Жамил.

Уни отрядга қабул қилишди. Эртасига у уйига чекистлик формасини кийиб келганда отаси унга тикилиб қараб, бошини чайқади:

— Танангдан бошингни жудо қилишмаса деб қўрқаман. Бу иш жуда оғир.

Ҳа, отахоннинг гапида жон бор эди. Дастлаб Жамил анча қийналди. Аммо орқага қайтишни ҳаёлига ҳам келтирмади.

Командир жангчиларни тўплаб, деди:

— Отрядимизга тоққа чиқиш топширилди, у ерда босмачилар яшириниб олишган. уларни ўраб олиб йўқ қилиб ташлаш керак...

Отряд тоғ томонга йўл олди. Олдинда тоғли қишлоқ ҳам кўриниб қолди. Жамил Қобиловни разведкага юборишга қарор қилишди. Унинг эгнига тўн, бошига қундуз телпак кийгизишди. Белига катта пичоқ осишди. Четдан қараганда у босмачининг худди ўзи бўлди. Қишлоқ марказида чойхона бор эди. Жамил шу ерга кирди. Чойхоначи унга қараб:

— Тезроқ! Сизларнинг одамларингизнинг ҳаммаси шу ерга тўпланишган, — деди.

Тушунарли: демак босмачилар бирор нарса хусусида маслаҳатлашаётгандирлар. Жамил ўртоқларига сигнал берди. Бир зумда отлиқ қизил аскарлар етиб келишди. Отишма бошланди. Чойхона тўс-тўполон бўлиб кетди. Бу ерда ўтирган босмачилар кўчага қочиб чиқишди. Уларни чекистларнинг ўқи қарши олди. Тирик қолганлари эса таслим бўлдилар.

Операция тугагач, командир Жамилни маҳкам қучоқлаб, чин юракдан:

— Яша, азамат! — деди. Бу Жамил Қобилов жанговар фаолиятининг бошланиши эди. Олдинда ҳали жуда кўп синовлар турарди.

Мудҳиш хабар: тоғли районларда яна Эргаш қўрбоши пайдо бўлибди. Яна қидирув ишлари. Шиддатли жангларда Эргаш қўрбоши тўдаси тор-мор этилди. Унинг шайкаларининг бир қисми Иброҳимбек томонига қочиб ўтди, лекин унинг ҳам куни битган эди. Жамил хизмат қилаётган отряд Совет ҳукуматининг бу ашаддий душманини йўқ қилишда ҳам фаол иштирок этди.

Охунбобоев билан учрашув. У Жамил Қобиловга босмачиларга қарши курашда фаол қатнашганлиги учун Мақтов қоғози топширди.

Босмачиларнинг қолдиқлари тор-мор этилди. Аммо қишлоқларда бойлар хўжайинлик қилишни давом эттирар эдилар. Жамилни район партия комитетига чақиришди:

— Бойларни қулоқ сифатида тугатиш бригадасига сени ҳам қўшамиз. Юқори ва Ўрта Чирчиққа борасан!..

Бу иш жуда мураккаб эди. Мана қишлоқ Совети. Стол устида қулоқ қилиниши керак бўлган бойларнинг рўйхати турибди. Бирдан деразадан ўқ отилди. Ўқ Қобиловнинг боши устидан визиллаб ўтиб кетди. Ҳамма ташқарига отилди. Ҳеч ким йўқ. Улар хонага қайтиб киришди. Жамил ҳеч нарса бўлмагандек хотиржам:

— Қани давом этдик, ўртоқлар!... — деди. Бу хотиржамлик шунчаки юзаки эмас эди. Бу оғир ва мураккаб иш давомида пайдо бўлган хислат эди. Шунинг учун ҳам Жамил ака жамоат тартибини сақлаш органларида жуда кўп йиллар ишлашга муваффақ бўлди.

Сиз унга бир назар ташланг, кўринишидан жуда ёш, ихчам, чаққон. У эрталаб барвақт туради. Жисмоний тарбия билан шуғулланади, кейин Киров район милиция бўлимига қараб йўл олади. Уни бу ерда ҳамма ҳурмат қилади. Ҳар бир милиция ходимининг хизмат дафтарчаси бор. Старшина Қобиловнинг дафтарчасини варақлаб кўринг-а. Унда ўз бурчини шараф билан адо этаётган осойишталик посбонининг хизматлари қайд этилган.

Киров район милиция бўлимига янги ходим қабул қилишди. У Анвар Қобилов.

— Ўғлим, менинг ишимни давом эттир, — деди ота.

Анвар ўз отасининг ишончини оқлашига ишончимиз комил. Хозир у бўлимдаги илғор милиция ходимларидан. Уни партияга қабул қилишди. Унинг хизмат дафтарчасини ҳам варақлаб кўринг. Унда кўплаб ҳаяжонли сўзлар битилган.

М. ИВАНОВ.

◆

Суратда: ота-бола Жамил ва Анвар Қобиловлар.

Фото авторники.

ШОНЛИ ЙЎЛ

Бугун Ватанимиз меҳнаткашлари совет милицияси ташкил этилган куннинг 50 йиллигини тантанали нишонлайдилар.

Бундан 50 йил муқаддам, 1917 йилда Владимир Ильич Лениннинг ташаббуси билан ишчи-деҳқон, ҳақиқий халқ милициясини ташкил этиш ҳақида қарор қабул қилиниб, пролетар жанговар дружиналари асосида ана шундай милиция ташкил этилди. Совет милицияси ўзининг дастлабки кунлариданоқ социализм учун курашнинг масъулиятли соҳаларида иш олиб борди.

Мамлакатимиз йилдан-йилга ўсиб камол топди. У кўп синовлардан ўтди. Ана шу барча синовларда милиция ҳам халқ билан бирга қадам ташлади. Тинч вақтларда ҳам, урушнинг энг оғир кунларида ҳам у ўз ватанпарварлик бурчини шараф билан ўтади.

Совет милициясининг асосий қисмларидан бўлган Туркистон ишчи-деҳқон милицияси ҳам жанговар ва шонли йўлни босиб ўтди. 1917 йил декабрида ишчи ва солдат депутатлари Тошкент Совети шаҳарни қўриқлашни ташкил этди. Бундан кейин, 1918 йил 29 январда Халқ Комиссарлари Советининг буйруғи билан «Россия Совет Федерацияси Туркистон республикасининг милицияси тўғрисидаги Низом» лойиҳаси эълон қилинди.

Туркистон милициясининг йўли оғир ва машаққатли бўлди. У Советлар учун бўлган куролли жангларнинг энг оғир йилларида ўсиб вояга етди ва мустаҳкамланди. Осойишталик соқчилари ўзларининг бурчларини аъло адо этиш билан бирга, босмачиларга қарши курашда Қизил Армия қисмлари ва ВЧК отрядлари билан бирга фаол қатнашдилар. Айниқса батраклар ва камбағал деҳқонлар оммасидан ташкил топган Туркистон кўнгилли қизил милицияси бу курашда актив иштирок этди. Босмачиларга қарши курашда халқ бахт-саодати учун ўз жонларини фидо қилган Н. Шокиров, К. Камолиддинов, К. Тошпўлатов, А. Тўрабоев, М. Иброҳимов, Д. Разин, Х. Қўчқоров, Я. Юнусов, М. Ниёзбоев, А. Горохов ва бошқаларнинг номи хотирамиздан ҳеч қачон ўчмайди.

Туркистонда Совет ҳукуматини барпо этишда собиқ милиция ходимлари, ҳозир пенсионер Воронин, Гагин, Матназаров, Мақсудов, Бобожонов, Хўжаев, Остонов, Бобобеков ва бошқаларнинг хизмати катта.

Граждалар уруши ғалаба билан тугаб, босмачилар тагтуги билан йўқ қилингач, милиция ходимлари халқ осойишталигини қўриқлаш, жамоат тартибини сақлаш, социалистик қонунчиликни, ҳукуматнинг қарор ва декретларини амалга оширишни таъминлаш, граждан муассасалари, заводлар, конлар, қурилишларни қўриқлашда катта роль ўйнади. Ер-сув ислоҳотини ўтказишда бой ва қулоқ элементлар қаттиқ қаршилик кўрсатдилар. Ана шу даврда ташкил этилган сув хўжалик милициясининг ходимлари зўр матонат билан ишладилар.

Улуғ Ватан уруши йилларида осойишталик посбонлари жамоат тартибини ва социалистик мулкни сақлашни таъминлаш билан бир қаторда фронт орқасидаги жосуслар, қўпорувчилар ва миш-миш тарқатувчи-иғвогарларга қарши кескин кураш олиб бордилар. Улар душман жосусларини қўлга тушириш учун олиб борилган ҳарбий операцияларда бевосита қатнашдилар. Милиция ходимларидан иборат алоҳида ҳарбий отрядлар, полклар тузилди. Улар жанг майдонларида қаҳрамонликнинг ажойиб намунасини кўрсатдилар.

Партия ва ҳукуматимиз уларнинг бу жасоратларини муносиб тақдирлади. 30 дан ортиқ милиция ходимига Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган юксак ном берилди. Москва ва Ленинград шаҳар милицияси Қизил Байроқ ордени, минглаб кўк шинелли кишилар эса орден ва медаллар билан мукофотландилар.

Улуғ Ватан урушидан кейинги тинч қурилиш йилларида осойишталик соқчилари социалистик мулкни талон-торож қилинишига қарши актив кураш олиб бордилар. Совет гражданларининг осойишталигини ҳушёр туриб қўриқлаётирлар.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети ва Министрлар Советининг ўтган йил июль ойида қабул қилган қарорлари социалистик ҳуқуқ-тартиботларни янада мустаҳкамлаш, жиноятларнинг олдини олишни кўзда тутади. Бу қарорларда жамоат тартибини бузишнинг ҳар қандай кўринишларига қарши курашнинг аниқ программаси белгиланган. Республикамиз милиция органлари ана шу қарорларни амалга ошириш учун бутун куч ва имкониятларни ишга солмоқдалар.

Юбилей йили милициямиз ҳаётида ҳам унутилмас из қолдирди. Совет ҳокимиятининг ярим асрлик тантаналарига совет милициясининг 50 йиллик тўйи қўшилиб кетди. Бу санани бутун милиция бўлинмалари да ажойиб кўтаринки руҳ ва уюшқоқлик билан кутиб олмоқдалар. Ишда яхши кўрсаткичларга эришиш учун кураш тобора кенгаймоқда. Бу ҳаракатни Сурхондарё область милиция ходимлари бошлаб бердилар.

Кўпгина милиция органлари жамоат тартибини сақлашда яхши натижаларга эришдилар. Айниқса, Иштихон, Сирдарё, Ғузор, Поп, Хива, Сариосиё, Амударё ва Киров (Тошкент шаҳри) район ижроия комитетлари ва Коғон, Наманган, Оҳангарон шаҳар ижроия комитетларига қарашли милиция бўлимлари ва Қўқон темир йўл милиция бўлими коллективлари олдинда бормоқдалар. Мазкур органлар Ўзбекистон ССР Жамоат тартибини сақлаш министрлигининг Улуғ Октябрь 50 йиллиги шарафига таъсис этган Эсдалик вимпели билан мукофотландилар. Косон, Нурота, Сирдарё, Жеттисой, Фрунзе (Тошкент шаҳри) район ижроия комитетлари ва Термиз, Наманган район ижроия комитетлари милиция бўлимлари ҳамда Душанба, Қўқон темир йўл милиция бўлимлари республика Жамоат тартибини сақлаш министрлигининг Ҳурмат тахтасига ёзилди. Янгиқўрғон, Избоскан, Иштихон, Хива ва Бўка район ижроия комитети милиция бўлими ҳамда Андижон темир йўл милиция бўлими, Тошкент шаҳар ижроия комитетининг Жамоат тартибини сақлаш бошқармасига қарашли адрес бюроси Ҳурмат тахтада қолдирилди. Ўз бурчини намунали бажарган милиция ходимларининг катта группаси юбилей арафасида СССР орден ва медаллари билан мукофотландилар.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати милиция ходимлари ҳақида тинмай ғамхўрлик кўрсатмоқда. Уларнинг сафлари ғоявий жиҳатдан чиниққан, малакали кадрлар билан мунтазам тўлдирилмоқда. Махсус мактабда ўз ишини пухта биладиган милиция офицерлари тайёрланмоқда. Шунингдек жамоат тартибини сақлашда хизмат қилиш учун юқори малакали мутахассислар ва илмий ходимлар тайёрловчи олий ўқув юртлари ташкил этилган.

Милиция ходимидан ҳар бир минутда хушёр бўлиб туриш, маънавий жиҳатдан соф ва ростгўй, ҳар бир воқеага холис баҳо бера оладиган, сезгир, жасоратли, эпчил бўлиш талаб этилади. Милиция ходимидан қаҳрамонлик талаб қиладиган паллалар ҳам кўп бўлади. Бунга қуйидаги воқеалар мисол бўла олади.

Тошкент область милиция ходимларидан Х. Насриддинов ва Т. Жаҳонгиров сув тошқинида қолган қишлоқ аҳолисига ёрдам беришга юборилган эди. Сув тўлқини уларнинг машинасини четга улоқтириб юборди. Аммо шунга қарамасдан улар ўз ҳаётларини хавф остида қолдириб бўлса-да, болалар боғчасидаги 30 боланинг ҳаммасини сақлаб қолдилар.

...Тун. Соат миллари бирга яқинлашиб қолган. Тошкент шаҳар Ленин район ижроия комитети қошидаги биринчи милиция бўлими ходими Т. Ибодов ишдан қайтмоқда эди. Ипподром кўчасида кимлардир йўловчиларнинг йўлини тўсишаётганига кўзи тушди. Милиционер қуролсиз эди. Лекин шунга қарамасдан у жиноятни олдини олиш учун безориларга ташланди. Йўлтўсарлар Ибодовнинг биқинига пичоқ уришди. У ўз ҳаётини хавф остида қолдириб бўлса-да, мардона ҳаракат қилди. Безорилар қочиб кетишга уринишди. Лекин ўз дўстларига ёрдамга етиб келган милиция ходимлари уларни тутиб олишди. Т. Ибодов бу жасорати учун «Жамоат тартибини сақлашдаги аъло хизмати учун» медали билан мукофотланди.

Коммунистик партия, Совет ҳукумати ва халқимиз милиция ходимларининг обрўйини ошириш, уларнинг ҳаётини, саломатлигини сақлаш ва яхши ишлашлари учун барча шароитни яратиб бермоқда. Биз жуда катта ҳуқуқларга эгамиз. Партия ва ҳукуматимизнинг ана шу ғамхўрлигига жавобан коммунизм қураётган совет халқининг фаровонлиги йўлида бундан буён ҳам тинмай хизмат қиламиз.

А. ЮСУФБЕКОВ,
Ўзбекистон ССР Жамоат тартибини сақлаш министрлиги милиция бошқармасининг бошлиғи, III ранг милиция комиссари.

АКТИВ ЖАМОАТЧИ

Суратдаги бу киши — Ўзбекистон ССР жамоат тартибини сақлаш министрлиги хизмат бўлимининг ходими капитан Турон Ортиқовдир. У республика юстиция органларида қарийб йигирма йилдан бери самарали ишлаб келмоқда. Тажрибали ходим қийин, аммо, фахрли вазифасини тез, чаққон, сидқидиллик билан бажариб, ҳамманинг ҳурматига сазовор бўлмоқда.

Ўртоқ Ортиқовни тез-тез газета редакцияларида учратасиз. Коммунист, милиция аълочиси Т. Ортиқов ўзининг бўш вақтларидан унумли фойдаланади. У штатсиз мухбир сифатида жойларда бўлади, у ердаги ютуқ-камчиликлар ҳақида ёзиб, газета саҳифаларида катта-кичик корреспонденциялар билан қатнашиб туради. Шу билан бирга у актив жамоатчи ҳамдир, газета редакциялари томонидан берилган топшириқларни бажаришда яқиндан ёрдам беради.

Камтар, меҳнаткаш Т. Ортиқов ўз устида ишлашни ҳам унутмайди. У Тошкент шаҳар кечки марксизм-ленинизм университетини ва «Тошкент ҳақиқати», «Ташкентская правда» газета редакциялари ҳузурида ташкил этилган ишчи-мухбирлар университетини муваффақиятли тамомлади. Ҳозир у Ўзбекистон ССР Фанлар академияси фалсафа ва ҳуқуқ институтининг олимлари раҳбарлигида илмий иш олиб бормоқда.

Ўртоқ Ортиқов шахсий состав билан яқин ҳамкорликда ишлаб, катта обрў қозонди. Яқинда бўлим партия бюросининг аъзоси ва партия ташкилоти секретарининг ўринбосари этиб сайланди. Эришган муваффақиятларини мустаҳкамлаш учун курашган ўртоқ Ортиқов Совет милицияси кунини ҳам муносиб кутиб олди.

Т. УНАБОЕВ.

Э. И. ОТАХОНОВни дафн этиш маросими

Ўзбекистон пойтахти меҳнаткашлари СССР медицина Фанлари академиясининг корреспондент аъзоси, Ўзбекистон ССР фанлар академиясининг корреспондент аъзоси, Тошкент медицина давлат институти терапия кафедрасининг мудири, медицина фанлари доктори, республикада хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор Эргаш Исабоевич Отахоновни сўнгги йўлга кузатдилар.

Минглаб кишилар таниқли олимни сўнгги марта ҳурматлаш учун марҳумнинг жасади солинган тобут қўйилган Ўзбекистон Фанлар академияси президиуми залига келдилар. Тобут устига жуда кўп гулчамбарлар қўйилди.

Мотам митингида Ўзбекистон ССР Фанлар академияси президенти О. С. Содиқов ва бошқалар сўзга чиқдилар. Улар Ватанимиз медицинасини ривожлантиришда Эргаш Исабоевичнинг катта хизматлари тўғрисида гапирдилар, унинг ёрқин хотираси республика меҳнаткашларининг қалбида абадий сақланажагини айтдилар.

(ЎзТАГ).

БИЗНИНГ АХБОРОТ

ЖАҲОНШУМУЛ КАШФИЁТ

Қирғизистондаги Тошкўмир шаҳри яқинида мамлакатимизда биринчи бўлиб қадимий умуртқали ҳайвон — динозаврнинг склети топилди. Бундай умуртқали ҳайвонлар бундан 150 миллион йил чамаси муқаддам, яъни юра даврининг охирги вақтларида яшаб кейин йўқ бўлиб кетган. Бориш қийин бўлган тоғлиқ районда икки йил нуқул ёз мавсумида қазиш ишлари олиб борилди. Бу жуда катта ҳайвон склетининг ҳамма қисмлари ғоят эҳтиётлик билан тупроқдан ажратиб олинди. Энди бу нодир склетни СССР Фанлар академияси палеонтология институтининг экспедицияси Москвага олиб келди. Институт ходимлари топилган материалларни 15 ноябрдан бошлаб ишлаб чиқишга киришдилар.

Совет олимлари шу вақтгача СССР территориясида бирининг узунлиги бир ярим метр ва иккинчисининг узунлиги 4,5 метрдан иборат атиги иккита чоғроқ динозаврнинг склетларини топган эдилар. Тошкўмир шаҳри яқинида топилган динозаврнинг склетига қараганда бу ҳайвон танасининг узунлиги 18-20 метр бўлган. Усимлик билан тирикчилик қиладиган бу ҳайвон тўрт оёқли бўлиб, умрининг кўп қисмини сувларда тирикчилик қилиш билан ўтказган.

Палеонтологларнинг янги жаҳоншумул бу кашфиёти динозаврларнинг эволюцияси тўғрисида қўшимча маълумотлар олишга, ётқизиқларнинг геологик ёшини аниқроқ қилиб белгилашга ва Ўрта Осиёнинг мезозой эрасидаги геологик тарихини мана шундай палеонтологик кашфиётлар қилинган бошқа қитъаларнинг тарихи билан таққослаб кўришга имкон беради. Бундай жуда катта динозавр склетлари Шимолий Америкада, Хитойда ва Шарқий Африкада топилганлиги маълум.

ШУНАҚАСИ ҲАМ БЎЛАДИ

БОЛАЛАР МАРДЛИГИ

Шофирконлик Ҳайриддин Сафаров тенгдошлари билан қўйқўзиларни қалин саксовуллар орасида боқиб юрарди. Бир маҳал қўйларнинг тинчлиги бузилди. Афтидан бирон йиртқич қўйларга ҳамла қилганга ўхшарди.

Ҳайриддин Ахтам, Ниёзларни ҳушёр туриб, йиртқичларни қидиришга даъват этди. Бир маҳал уларнинг қаршисидан иккита бўри чиқди. Довюрак болалар йиртқичнинг изидан боришди. Бўрилар қалин саксовулзор орасига яширинди. Ҳайриддин Сафаров янтоқзор ичида йиртқичларнинг ини борлигини пайқади ва бу ерга саксовул тўплаб гулхан ёқди. Бир зумда атрофни тутун босиб кетди. Ҳайриддин ва унинг дўстлари она бўриларни жойидан адаштириб, инидан чиқа бошлаган йиртқич болаларини бирин-кетин уриб йиқита бошладилар.

Довюраклар йиртқич болаларининг терисини Шофиркон тери ва жун тайёрлаш пунктига топшириб, муносиб мукофотландилар.

«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Баланд ва кўркам иморатлар бугунги Тошкентнинг жамолига чирой қўшмоқда. Суратда: Тошкент Қизил майдонининг Абдулла Тўқаев кўчаси томонидан кўриниши.

Р. Отажонов фотоси.

ФОЙДАЛИ КИТОБ

Ўзбекистон ўсимлик ёғи ишлаб чиқариш соҳасида ҳам мамлакатимизда олдинги ўринларда туради. СССРда тайёрланадиган ўсимлик ёғларининг 25 проценти чигитдан олинади. Шунинг учун ҳам Тошкент политехника институтида ёғ технологияси кафедраси, Бутуниттифоқ ёғ илмий-тадқиқот институтининг Ўрта Осиё филиали ва Самарқандда озиқ-овқат маҳсулотлари техникуми ишлаб турибди. Республикамизда Каттақўрғон, Фарғона, Қўқон, Андижон, Янгийўл ва Тошкент ёғ-мой комбинатлари каби ўндан ортиқ корхоналар бор. Аммо, ҳанузгача ёғ ишлаб чиқариш соҳасида бирорта ҳам оригинал, ҳозирги замон технологиясини ўз ичига олган, олий ўқув юртлари программаси талабига жавоб бера оладиган ўзбек тилида ёзилган китоб йўқ эди. «Ўқитувчи» нашриётида техника фанлари кандидати У. Ҳалимованинг политехника олий ўқув юртлари учун дарслик сифатида тавсия этилган «Ўсимлик ёғлари ишлаб чиқариш технологияси» деган китоби чиқди. *).

Дарсликда ёғ саноатида қўлланиладиган деярли ҳамма технологик жараёнлар, технологик схемалар батафсил ёритилган. Дарсликда ўринли равишда СССРда ўсимлик ёғи ишлаб чиқариш саноатининг ривожланиш тарихи, ёғ олишда ишлатиладиган хом ашёлар тури тўла ёзилган.

Уруғларни ёғ олишга тайёрлаш (тозалаш, линтерлаш, қобиғидан ажратиш, майдалаш ва қовуриш) операциялари кенг ёритилган. Уруғларни сақлаш, юклаш-тушириш ишларини механизациялаш масалаларига катта эътибор берилган.

Бошқа ёғли уруғларга нисбатан чигитдан олинадиган ёғ ҳақида кўпроқ маълумот берилган. Экстракция усули билан эритувчилар ёрдамида ёғ олиш ва олинган ёғларни сузиш (фильтрлаш), оқлаш (рафинация) ҳақида ҳам китобхон бирмунча маълумот олади.

Вальцовканинг иши назарий томондан жуда яхши тушунтирилган. Китобда машина ва аппаратларнинг иши, техник кўрсаткичлари ва тузилишлари билан бир қаторда, асосий технологик аппаратларда сарфланадиган буғ миқдорини ҳисоблаш ҳам яхши ёритилган. Шунинг учун ҳам бу китоб политехника олий ўқув юрти студентлари учун ҳамда ёғ заводлари инженер-техник ходимлари ва ишчилари учун ўзбек тилидаги биринчи қўлланма сифатида қабул қилинди, десак тўғри бўлади.

Юқорида эслатиб ўтганимиздек, ёғ ишлаб чиқариш соҳасида ўзбек тилида ёзилган биринчи китоб бўлгани учун ҳам у бизнинг фикримизча, баъзи бир терминологик, стилистик хатолардан ва камчиликлардан холи эмас. Аввало шуни айтиш керакки, дарслик политехника институтларининг студентларига мўлжалланган бўлса ҳам, унда ёзилган технологик процесслар ва айрим аппаратларнинг тузилиши ва ҳисоблаш усуллари жуда ҳам қисқартиб берилган.

Китобнинг биринчи қисмида чигитдан комплекс фойдаланиш схемаси берилган, бу албатта ноўрин, чунки ёғ ишлаб чиқариш технологиясини ўрганмасдан аввал чигитдан комплекс фойдаланиш схемасини тушуниш қийин бўлади.

Китобда ёғ ишлаб чиқариш саноатида қўлланиладиган контроль ўлчов асбоблари ва улардан фойдаланиш усуллари мутлақо берилмаган. Асарда тайёрлов цехидан бошлаб то шрот силадигача ҳамма аппарат ва машиналарни юргизиш ва тўхтатиш тартиблари авария ҳолларида кўриладиган тадбирлар тўла схема билан берилса дуруст бўлар эди.

Ёғларни рафинациялаш (оқлаш) боби ҳам жуда қисқа ёзилган, бу бобда фосфатидлар, гидротация процесси, фосфатид концентратини олиш ва қуритиш, пахта ёғидан гассипол антранилати олиш ҳақида қисқача маълумот берилган.

Рафинация усулларининг бир неча турлари берилган, аммо ҳозир ёғ-мой комбинатларида қўлланилаётган лаваль установкасида ёғни рафинлаш мутлақо ёритилмаган.

Китобда таржима қилинмаган русча сўзлар ҳам учраб туради. Масалан: 219-бетда «эрук кислотаси» ўрнига «эруковая кислота», 225-бетда «ҳисобланади» ўрнига «расчет қилинади», 156-бетда икки хлорли этан, уч хлорли этилен сўзлари ўрнига дихлорэтан, трихлорэтилен деб берилган.

Китоб ёғ ишлаб чиқариш соҳасида ишловчи инженер-технологларга ва политехника институтининг студентларига ёрдам беради деб ўйлаймиз.

А. УМАРОВ,
химия фанлари кандидати.
М. МУҲАММАДАМИНОВ,
техника фанлари кандидати.

*). «Ўқитувчи» нашриёти, Тошкент 1966 йил.

Турли мамлакатларда

ХИТОЙДАГИ ВОҚЕАЛАР

Мамлакатнинг турли районларидаги кескинлик тўғрисидаги хабарлар Хитой газеталари саҳифаларида ҳамиша учраб турибди. Масалан, «Дачжун жибао» газетасида Шаньдун вилоятидаги мураккаб вазият тўғрисидаги хабарларни ўқиш мумкин. Газетанинг ёзишича, бу вилоятда Мао Цзэ-дун группасининг мухолифлари «маданий революцияга путур етказишга» интилмоқдалар. Яна шу газетанинг хабар беришича, «маданий революция»га қаршилик кўрсатилаётганлиги тўғрисидаги масала қишлоқларда ишлаш тўғрисидаги махсус кенгашда ҳам муҳокама қилинган. Шу кенгашда Шаньдун вилоятининг қишлоқ районларидаги кураш кескинлашганлиги тўғрисида гапирилди. «Хубэй жибао» деган бошқа бир газетада 13 ноябрда босилган хабарда айтилишича, Ухань шаҳар саноатида яна катта қийинчиликлар пайдо бўлган. Газета кўрсатилаётган қаршиликни «емириб ташлаш»ни ва «маданий революция»нинг узлуксиз боришини талаб қилмоқда.

Матбуот Мао Цзэ-дун йўли билан келишмаётган Хитойнинг танқидли партия ва давлат арбобларини қоралашни давом эттирмоқда. Чунончи, «Хэйлунцзян жибао» газетасининг кейинги сонларида Хитой компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, Хитой Компартияси Хэйлунцзян вилоят комитетининг собиқ секретари Оуян Цинни қораловчи мақолалар босилиб чиққан. Газета уни «партия сафида туриб, вилоятимизда капиталистик йўлдан бораётган энг катта шахс» деб атамоқда. Оуян Цинь, деб ёзади газета, «бутун кучини сарфлаб, партиянинг бош йўлига қарши, катта сакрашга ва халқ коммуналарига қарши курашиб келди». Уни «моддий манфаатдорлик принципини амалга оширишга интилди», деб айбламоқдалар.

«Хэйлунцзян жибао» газетасининг эътироф қилишича, Оуян Цинннинг фикрлари Хэйлунцзян вилоятидаги аҳолининг катта қисми орасида кенг тарқалган.

Гуанчжоудаги экспорт қилинадиган моллар ярмаркаси бир ой кечиктириб очилди. Шаҳарда ва унинг атрофида жиддий ғалаёнлар ва тўқнашувлар бўлганлиги учун бу ярмаркани очиш кечиктирилган эди. Чет эл телеграф агентликларининг хабарларида айтилишича, Гуанчжоуга қўшимча қўшинлар юборилган ва шаҳарда ҳарбий контроль ўрнатилган. Ноябрнинг бошида шаҳардаги турли группа ва ташкилотлардан ўзларининг қурол-яроғларини ва ўқ-дориларини ҳарбий маъмурларга топшириш таклиф қилиниб, буйруқ берилди.

Ярмаркага келганлар орасида Япония ва Германия Федератив республикасининг савдогарлари аксариятни ташкил қилади. Уларнинг кўплари «маданий революция» сабабли мамлакатда вужудга келган вазиятдан, чунончи хунвэйбинларнинг Хитой маданий меросига қилаётган ҳужумларидан фойдаланиб қолишга уринмоқдалар. Япониядаги «Майнити» газетасида босилган хабарга қараганда Хитой музейларида сақланаётган, катта маданий ва тарихий қимматга эга бўлган 35 мингдан кўпроқ экспонатни япон савдогари сотиб олган. Улар орасида Ван Вэйнинг жуда нодир бадиий қўлёзмалари ҳам бор. «Майнити» газетаси Кампо Харада деган бир олиб сотар тўғрисида ҳикоя қилади. У, Гуанчжоу ярмаркасига келганлигидан фойдаланиб, Пекин, Шанхай, Ганчжоу ва Хитойнинг бошқа шаҳарларидаги музейлардан кўпгина экспонатларни жуда арзонга сотиб олган.

Пекин пропагандистлари хитой халқини лақиллатишга интилиб, жуда хилма-хил бемаъни уйдирмаларни ўйлаб чиқараётганлари тўғрисида неча марталаб хабар қилинган. Масалан, яқинда Синьхуа агентлиги «Совет Иттифоқидаги кенг омма,.. Мао Цзэ-дун идеяларини тараннум қилувчи Хитой қўшиқларини айтишни жуда яхши кўради» деган уйдирмани ўйлаб чиқарди. Синьхуа агентлиги бундай ёлғон-яшиқ уйдирмаларни давом эттириб, «баъзи совет йигитлари ва қизлари кўпинча эрта тонгда уйқудан туришлари билан шарққа жуда интизор бўлиб қараб ва буюк устоз Мао Цзэ-дунни ўйлаб «Шарқда тонг отиб қуёш чиқди... Хитойда Мао Цзэ-дун туғилди» деган қўшиқни беихтиёр айтиб юборадилар», деган сафсаталарни ёзди.

Ҳаддидан ошган Пекин пропагандистлари виждонларини йўқотиш тугул, ҳатто энг оддий ақл-идрокларини ҳам йўқотиб қўйдилар.

(ТАСС, 18 ноябрь.).

«ТАЧИТО» МИННАТДОРЧИЛИГИ

Никарагуа диктатори «Тачито» лақабли генерал Анастасио Сомоса Сэм тоғани яна хурсанд қилди. У «Агар биз АҚШ дан 20 миллион доллардан кўпроқ маблағ олатуриб, уни ҳеч нарса билан хурсанд қила олмайдиган бўлсак, бу одамгарчиликдан бўлмас эди» деб хитоб қиларкан, жуда ҳам ғалати иқрор бўлди. Балки Сомоса оиласи ўзининг цемент заводи ёки кофе плантациясини сотиб, ундан келган пулларни ўзининг Қўшма Штатлардаги хомийларига топширишга шошилинч равишда қарор қилгандир? Балки генерал Сомоса ўз оиласи ўз мамлакатининг халқини ўнлаб йиллар мобайнида аёвсиз эксплуатация қилиб тўплаган ўша миллионлаб доллар маблағнинг бир қисмини Марказий разведка бошқармаси ёки давлат департаменти ҳисобига ўтказиш истагини билдиргандир?

Йўқ, «Тачито» Сэм тоғасини Вьетнамга,.. Никарагуа солдатларини юбориш билан «миннатдор» қилмоқчи. Унинг учун бу солдатлар «шимолдаги арава ғилдираги» билан ўзаро фойдали ҳисоб-китоб қилишда майда чақа сингари бўлиб туюлмоқда.

Сомоса АҚШга «миннатдорчилик» билдиришни гўё ўзи ўйлаб топмагандай бўлиб юрибди. Чиндан ҳам аслида бундай «миннатдорчилик» билдириш йўли унга ўша «хомийлар» — янкилар томонидан кўрсатилган бўлиши ҳам эҳтимолдан узоқ эмас. Шу нарса ҳам мутлақо равшанки, Вашингтон бу қитъадаги бошқа мамлакатларни ҳам ўзи бераётган «ёрдам» учун худди шундай тарзда ҳисоб-китоб қилишга мажбур этиш учун уринмоқда. Қўшма Штатлар Латин Америкасидан сотиб олинадиган кофе, нефть, жун, гўшт ва бошқа традицион экспорт товарларини камайтира бориб, у ердан замбарак еми етказиб берилишини кўпроқ талаб қилмоқда.

Ю. ГВОЗДЕВ,
(АПН).

ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИДА

● ИРҚЧИЛАР СУДЬЯ ЛИБОСИДА

Преторияда Жанубий Африка Республикаси томонидан ғайри қонуний равишда босиб олинган Ғарби-Жанубий Африканинг ўз ватани озодлиги ва мустақиллиги учун курашчилари — 36 африкалик ватанпарвар устидан яна суд бошланди.

Судьялар либосидаги ирқчилар янги қонли ўч олиш учун тайёргарлик кўрмоқдалар. Преториядан олинган хабарларга кўра, озодлик учун курашаётган африкаликларни «Давлат хоини» билан тенглаштирувчи янги қонунга биноан барча судланувчиларга ўлим жазоси берилиши хавфи туғилмоқда.

Преториядаги бу суд Жанубий Африка ирқчи ҳукмдорларининг жаҳон жамоатчилигини сурбетларча ҳақорат қилганликларини кўрсатиб турибди. 1966 йил 27 октябрида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Ассамблеяси кўпчилик овоз билан Жанубий Африка Республикасини Ғарби-Жанубий Африкани бошқариш ҳуқуқидан маҳрум этиш тўғрисида қарор қабул қилган эди. Бу қарорга биноан, Жанубий Африканинг бирон суди ана шу территорияга таллуқли бўлган масалаларни кўриб чиқиши учун ҳеч қандай қонуний ҳуқуққа эга эмас.

Суд ташкилотчилари Намиба (Ғарби-Жанубий Африка аҳолиси ўз мамлакатини шундай деб атайди) ватанпарварларидан ўч олишга тайёгарлик кўриб, улар судланувчилардан зарур «далиллар»ни билиб олиш мақсадида судланувчилар психикасига «таъсир қилиш»нинг энг нозик методларидан фойдаланмоқдалар. Судланувчилардан бири Эфраим Кемети Капоро ана шундай қийноқ қурбони бўлди.

Преториядаги суд — бу Намиба халқ миллий-озодлик кучларини тор-мор этиш мақсадида ирқчилар ишлаб чиққан планнинг бир қисмидир.

● СОВЕТ ИТТИФОҚИ ЕРДАМИДА

Коломбода Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Совет эксперти П. Г. Феалковскийга Цейлондаги энг катта Махавели Ганга дарёсининг сув ресурсларидан фойдаланиш лойиҳасини муваффақиятли ишлаб чиққанлиги учун медаль топширилди. Бу медаль Тупроқни муҳофаза қилиш Цейлон жамияти томонидан ҳар йили энергетика ва қишлоқ хўжалиги соҳасидаги энг машҳур ишларга берилади.

Жамият президенти Селвин Самаравира мукофотни топшира туриб айтдики, совет инженери ишлаб чиққан лойиҳанинг амалга оширилиши 420 минг гектардан кўпроқ ерни суғориш ва 500 минг киловатт қувватли гидроэлекростанция қуриш имконини беради.

● АМЕРИКА АВИАЦИЯСИНИНГ ТАЛАФОТИ

13 ноябрда Америка авиацияси Вьетнам Демократик Республикаси территориясига қилган ҳужуми вақтида Американинг яна бир самолёти уриб туширилди.

Жами Вьетнам Демократик Республикаси территорияси устида Американинг 2530 самолёти уриб туширилди.

● НИГЕРИЯДАГИ АҲВОЛ

Нигерия федерал қўшинлари Биафра қўзғолончилари билан бўлган шиддатли жанглардан кейин Нигерия — Камерун чегарасида жойлашган Иканг аҳоли яшайдиган пунктини ишғол қилдилар. Федерал қўшинлар ҳарбий қўмондонининг вакили ана шу ҳақда хабар берди. Федерал қўшинлар ҳозир Биафранинг Камерун билан чегарасидаги катта территориясини контроль қилиб турибдилар.

(ТАСС).

ҚИСҚА ХАБАРЛАР

ҚОҲИРАДАГИ УЧРАШУВ

ҚОҲИРА. Бирлашган Араб Республикасининг президенти Жамол Абдил Носир расмий визит билан Қоҳирага келган Иордания бош министри Баҳжад Талхунийни қабул қилди. Иордания бош министри Қоҳирада Яқин Шарқдаги воқеаларнинг ривожланиб боришини муҳокама қилади.

МАРОКАШНИНГ МИЛЛИЙ БАЙРАМИ

РАБОТ. Марокаш халқи ўзининг миллий байрамини — мустақиллик кунини нишонлади.

Кенитра шаҳрида катта ҳарбий парад бўлди. Парадни Марокаш қуролли кучларининг бош қўмондони Король Ҳасан II қабул қилди.

СЕНЕГАЛДА УТКАЗИЛАДИГАН САЙЛОВЛАР ОЛДИДАН

ДАКАР. Сенегалда президент ва парламент сайловлари 1968 йил 25 февралда ўтказиладиган бўлди. Бу ерда эълон қилинишича, ҳукумати шу тўғрида қарор қабул қилган.

(ТАСС).

Социалистик Югославияда «Застава — 750» маркали кичик литражли автомобиллар ишлаб чиқариш йил сайин кўпайиб бормоқда. Унинг бир қисми экспорт қилинмоқда. Юқоридаги суратда Крагуевацдаги «Црвена Застава» заводида тайёр автомашиналар. Дунайдаги Жердап дарасида 2000 мегаватт қувватга эга бўлган жаҳонда энг йирик ҳисобланган гидроэлектростанция қурилмоқда. У йилига 10,432 миллион киловатт-соат электр қуввати ишлаб чиқаради. Пастдаги суратда гидроэлектростанция қурилишида.

ТАНЮГ — ТАСС фотолари.

Халқаро темада

АМЕРИКА БЎРОНИ

Кейинги кунларда Америка Қўшма Штатлари гўё бўрон ичида қолганга ўхшайди. Минглаб америкаликлар Вьетнамдаги шармандали урушнинг кучайтирилишига қарши кескин норозилик билдириш учун намойишларга тўпланмоқдалар. Студентлар ва ўтган урушларнинг ветеранлари, диндорлар ва уй бекалари, профессорлар ва ёзувчилар, бизнесменлар ва ишчилар, оқ танлилар ва негрлар Вьетнамдаги урушни тўхтатиш учун миллий сафарбарлик комитетининг чақириғига жавобан Пентагонга юришда иштирок этишга аҳд қилдилар.

Оқ уйни, давлат департаменти, конгресс ва бошқа ҳукумат биноларини қўриқлаш кучайтирилган. Мудофаа министрлиги олдида беш мингга яқин солдат тўпланган. Бу ерда 82-авиадесант дивизиясининг парашютчилари ҳам бор. Вакиллар палатасининг қуролли кучлар бўйича комиссияси раиси М. Риверс уларни америкалик «йигитлар» Жанубий Вьетнамда қандай ҳаракат қилишаётган бўлса, намойишчиларга қарши курашда ҳам худди шундай «қатъий ҳаракат» қилишга чақирди.

Вашингтон гўё қамалдаги шаҳарни эслатарди. Бульварлардаги дарахтлар панасида минглаб миллий гвардиячилар жангга тайёр ҳолда туришди, кўчалардан эса ҳарбий полициянинг машиналари ғизиллаб ўтиб турди. Пентагоннинг қатор иншоотлари бир тундаёқ тиканли сим ва баландлиги 3 метр келадиган девор билан ўраб олинди. Вашингтондаги ўнлаб судьялар полиция қамоққа олганларга чора кўриш учун «навбатчиликка» чақирилди.

Ана шундай бир вазиятда намойиш қатнашчилари Линкольн ҳайкали олдида оммавий митинг ўтказдилар. Унда 150 мингдан кўпроқ киши қатнашди. Митингда Американинг таниқли жамоат арбоблари ҳукуматнинг Вьетнамдаги сиёсатини ғазаб билан қоралаб гапирдилар. Шундан кейин урушга қарши норозилик билдираётган ўн минглаб кишилар Пентагон томонга йўл олдилар. Пентагон — АҚШ мудофаа министрлигининг биносини тинчлик учун курашувчи ўн минглаб америкаликлар қуршаб олдилар.

Полициячилар юзлаб намойишчиларни қамоққа олдилар. Намойишда қатнашган ўнлаб кишилар ва бир неча солдат тўқнашувлар пайтида ярадор бўлди. Буржуа газеталарининг фикрича, Америка пойтахти ўзининг бутун тарихида урушга қарши бунчалик йирик оммавий тадбирни кўрмаган эди. Ҳозирги Америка тарихида биринчи марта ҳукумат ўзини муҳофаза қилиш учун минглаб миллий гвардиячилар ва полициячиларга қўшимча равишда Вашингтонга доимий қўшинларнинг бўлинмаларини олиб келиш тўғрисида буйруқ берди. Президент Жонсоннинг буйруғига биноан ҳарбий қисмлар ҳаракатига учинчи армия қўмондони генерал-лейтенант Жон Трокмортон раҳбарлик қилди. У илгари Американинг Жанубий Вьетнамдаги экспедиция корпуси бош қўмондонининг ўринбосари бўлиб ишлаган ва шу йил ёзда Детройтда негрлар қўзғолонини бостиришга раҳбарлик қилган эди.

Пентагон биноси олдида митинг бўлиб ўтди. Унда сўзга чиққан «Студентлар демократик жамият тарафдори» деган ташкилот секретари Давидсон, «Рэмпортс» журналининг редактори Дуккан, таниқли негр актёри Дик Грегори ва бошқалар АҚШнинг Вьетнамдаги агрессиясини кескин қоралайдилар.

Жуда катта намойиш қатнашчилари составининг турли-туманлиги Вашингтон расмий доираларининг ташвиқотлари характерини ўзгартириб юборди. Чиндан ҳам намойишчилар орасида Чикаго ишчиларини ва техникларини ҳам, Нью-Йорк тикувчилари ва ошпазларини ҳам, Техас студентларини ҳам, Огайо ўқитувчиларини ҳам учратиш мумкин эди. Буржуа матбуоти намойишчилар орасида Американинг ўрта синфи вакилларидан кўплаб кишилар борлигини тан олишга мажбур бўлди.

Лекин АҚШнинг ҳукмрон доиралари норозиларнинг овозини репрессиялар йўли билан тўсишга уринмоқдалар. Кейинги икки ҳафта мобайнида сенатда антикоммунистик нутқлар тез-тез гапириладиган бўлиб қолди. Бунга республикачилар лидери Дирксен киритган қонун лойиҳаси турткн бўлди. Бу қонун лойиҳаси кўпорувчилик фаолияти устидан контроллик қилувчи бошқарманинг ишини юргизиб юборишни кўзлаган эди. Шу йил 22 октябрь куни Дирксен лойиҳаси қабул қилиниб, Американинг жамоат ташкилотлари бундан буён таъқиб қилиш объекти бўлиб қолди.

Янги қонунга биноан конгресс биноси ва унинг яқинида жойлашган бинолар территориясида «руҳсат этилмаган» намойишлар ўтказганлик учун жазо анча кучайтириладиган бўлиб қолди. Шунинг учун ҳам сенат ва конгрессда антикоммунистик ғоя билан суғорилган америкаликлар ҳамюртларининг норозилик овозини «коммунистик руҳ билан суғорилгани учун» босиб қўйишга уринмоқдалар.

Бироқ Америка реакциясининг мақсади чиппакка чиқади. АҚШнинг ўзидаги ва бошқа капитал мамлакатларидаги прогрессив кучлар тобора уйғонмоқда, ўсмоқда ва мустаҳкамланмоқда.

Евг. БЛОК.

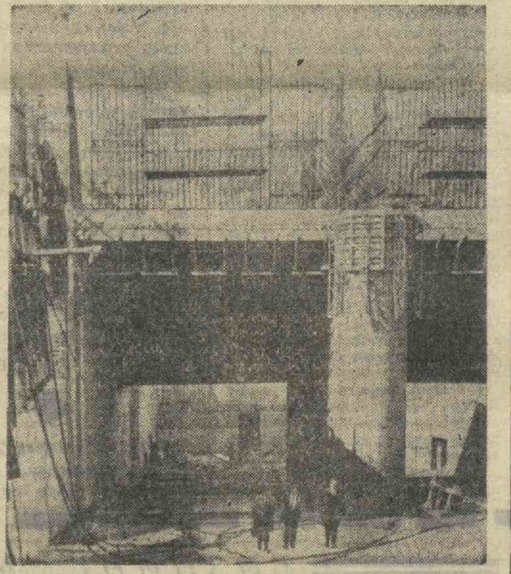

ИККИ ПРЕЗИДЕНТНИНГ МУЗОКАРАЛАРИ

КОНАКРИ. Гвинеянинг Нзерекоре шаҳрида Гвинея Республикасининг президенти Аҳмад Секу Туре билан Либерия президенти Уильям Табмэн ўртасида музокаралар бошланди.

Музокараларда икки мамлакат ўртасидаги дўстона муносабатларни ривожлантиришга таллуқли масалалар, шунингдек халқаро проблемалар муҳокама қилинади.

ФУТБОЛ

СЎНГГИ ЎЙИН

«Пахтакор» учун бу йилги мавсум тугади. Тошкентлик футболчилар сўнгги ўйинни ўтган куни ўз майдонларида Москванинг «Торпедо» командаси билан ўтказдилар. Учрашувда Пшеничников биринчи бўлиб тўпни тўрдан олиб чиқишга мажбур бўлди. Бу бундай содир бўлди. Мезбонлар штраф чизиғи олдида ўйин қоидасини буздилар. Одатдагидек «девор» ясалди. Лекин моҳир ҳужумчи Э. Стрельцов тўпни жуда усталик билан дарвозага йўналтирди.

Уйиннинг 59-минутида рақиб ҳимоячилар хатосидан тўғри фойдаланган Бектошев ҳисобни тенглаштиришга муваффақ бўлди. Шундай қилиб «Пахтакор» «Торпедо» билан бўлган сўнгги ўйинини 1:1 ҳисобида тугатиб, 29 очко тўплади.

Ш. УМРЗОҚОВ.

СПОРТ ҲАНГОМАЛАРИ

● «БОБСЛЕЙНИНГ ИНҚИРОЗГА УЧРАШИ»

Австрияда чиқадиган «Фольксштимме» газетасининг охирги сонларидан бирида «Бобслейимизнинг инқирозга учраши» деган мақола босилиб чиқди. Газета ҳозирги вақтда Австрия бобслей ишқибозлари иттифоқи қандай ҳалокат арафасида турганлиги тўғрисида ёзади. Бу иттифоқ давлатдан ҳеч қандай маблағ олмаганлиги сабабли жуда катта миқдорда — 200 минг шиллинг қарздор бўлиб қолди. Бу қарзни фақат бирдан-бир йўл билан, яъни жиҳозларни сотиб тўлаш мумкин.

Иттифоқ правлениесининг махсус мажлисида Австрия бобслей ишқибозларига қарашли энг яхши бобслей чаналарини сотишга қарор қилинди. Бу ҳақда хабар берилгандан кейин мамлакатга Ғарбий Германиядан бир неча йирик савдогарлар кела бошлади. Улар чаналар учун 600 минг шиллинг тўламоқчи бўлишди.

Шу муносабат билан Австрия матбуоти ўртага савол ташлаган: қачонлардир австриялик спортчи-бобслейчилар жаҳонда энг кучли ҳисобланардилар. Ҳозир қишки Олимпиада ўйинлари арафасида бизда ишлаб чиқарилган энг яхши чаналар сотилаётган пайтда ана шу шуҳрат тўғрисида ва Олимпиада медаллари тўғрисида ўйлаш мумкинмикин?

● ҲАР ЎЙИНДАН КЕЙИН

Жаҳон биринчилиги учун Англияда ўтказилган футбол ўйинлари пайтида юз берган Италия футболчилари можароси ҳалигача футбол ишқибозларининг хотирасидан кўтарилгани йўқ. Ўшанда «Снуадра Адзурра» спортчиларидан бир нечтаси команда тренери ва врачлари қандайдир таблеткаларни ютишга мажбур қилганликлари ва бундан кейин «чаққонлик дарҳол чарчаш ва ланжлик билан алмашинди» деб расмий равишда баёнот берган эдилар. Ана шу можаро оқибатида терма команданинг кенса хомийси Эдмондо Фабри ўз лавозимидан бўшашга мажбур бўлган эди.

Хўш, ҳозир аҳвол қандай?

Яқинда Италия футбол иттифоқи «ФК Неаполь» клуби спортчилари ўртасида танлаб текшириш ўтказган пайтда футболчиларнинг кўпчилиги кишининг юрагига таъсир қилувчи наркотик моддалар қўлланаётганини аниқладилар. «Бунга қарши фақат энг самарали чоралар ёрдамида кураш олиб бориш мумкин», — деди Италия футбол иттифоқининг вакили.

Бу чоралар ҳам дарҳол қўлланила бошлади. Иттифоқ Италия биринчилиги учун ўтказилаётган ҳар бир ўйиндан кейин ўйинчилар қонида допинг борлиги ёки йўқлигини аниқлаш учун ҳамма ўйинчиларни текшириб чиқишга қарор қилди. Мобода, футболчи наркотик модда ичган бўлса, у бутун умр бўйи футбол ўйинларида қатнаштирилмайди ёки унга жуда катта миқдорда жарима солинади.

● ОЛИМПИАДА ВА... БУНДЕСВЕР

Токио муниципалитети шаҳар транспорти системасини XVIII Олимпиада ўйинларига тайёргарлик учун ажратилган маблағ ҳисобига яхшилашга ҳаракат қилганида ҳеч ким таажжубланмаган эди. Мюнхен муниципалитети бирмунча бошқача йўл тутмоқда.

Маълумки, 1972 йили Мюнхенда ёзги Олимпиада ўтказилиши керак. Дастлабки ҳисобларга қараганда, мусобақаларга 3 мингдан кўпроқ журналист ва тахминан 70 минг турист келиши кутилмоқда. Уларни қаерга жойлаштириш мумкин?

Мусобақа ташкилотчилари бу муаммони анча оригинал ҳал этдилар. Улар Олимпиада маблағлари ёрдамида шаҳарда... бундесвер учун янги казармалар қуришга қарор қилдилар. Олимпиада ўйинлари даврида журналистлар ва спорт ишқибозлари ана шу казармаларда яшашлари керак.

Ўйинлар тугагандан кейин-чи?

Ҳеч шубҳа йўқки, ўйинлар тугагандан кейин қурилган барча бинолар Ғарбий Германия аскарларининг тўла ихтиёрига ўтади. Шундай қилиб, милитаристлар Олимпиаданинг буюк ғояларига бағишланган спорт мусобақаларидан ҳам ўзларига фойда орттириб қолишмоқчи. (АПН).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Кинофильмлардан қўшиқлар. 9.30 — Симфоник рақслар. 10.10 — В. Шебалин. Учинчи сюита. 10.30 — Концерт. 11.15 — «Совет милицияси — 50 ёшда». 11.25—Концерт (милиция ходимларининг талабига мувофиқ). 12.15 — «Конструкторлар ҳиссаси» (рус.). 12.25 — Оркестр куйлари. 13.30—Вальс концерти. 18.00—«Правда» газетасининг обзори. 18.10—Спорт. 18.40 — Чолғу куйлари. 19.20—Қорақалпоқ куйлари. 20.00 — «Жамоат тартибини муҳофаза қилиш». 21.00 — Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари учун). 22.15—Енгил куйлар. 22.40 —Ўзбек ҳикояларн антологияси. Шуҳрат. «Тамбех» (рус.). 23.20 — Концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.55 — Эшиттиришлар программаси. 18.00 — Теleянгиликлар. 18.15 — Мультфильмлар (болалар учун). 18.35—306—иш (бадиий фильм). 19.50 — Эшиттиришлар программаси.

Узбек тилида: 19.55 — Ҳамроқул Турсунқулов («Октябрь» программаси). 20.30 — Телеянгиликлар. 20.50 — Алишер Навоий туғилган куннинг 525 йиллиги олдидан. Адабий меросимиз ойнаижаҳонда. 21.30 — У ўлдиришни истамади (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.30—Уқув эшиттиришлари программаси. А. С. Пушкин. Ҳаёт саҳифалари (мактаб ўқувчилари учун). 18.05 — Химиядан машғулот (мактаб ўқувчилари учун). 18.35 — Назарий механика. Бир нуқтада кесишувчи кучлар системаси (2-курс студентлари учун).

19.45 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 — ОЛМАОТА КУРСАТАДИ.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 19.30 — Отлиқлар (илмий-оммабоп фильм). 19.50 — Гитара бизнинг дўстимиз (фильм-концерт). 20.10 — Бухоро, сен сари бораман (ҳужжатли фильм). 20.30 — Тунги патруль (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКЕДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 21/XI да Травиата.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 21/XI да Сўнгги қурбон, 22/XI да Қутлуғ қон.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 22/XI да Ота ўғли.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «Беором юраклар» ёшлар коллективи гастроллари. Айиқлар аттракциони. Ўргатувчи — Владимир Тин. Билетлар сотилмоқда.

КИНО

Журналист — НАВОИЙ номли (кундуз соат 1-20 ва кеч 6-40 минутда), «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб 10, кундуз 2 ва кеч 6 да).

Арена (кундуз соат 3, 30 ва кеч 7 яримда), Матонатли кишилар (кундуз 12 ва кеч 9-15 минутда)—САНЪАТ САРОЙИ.

Тушки паром (кундуз соат 10, 11-40 ва кеч 10-20 минутда). Ишонинг менга, одамлар! (кундуз соат 5 да) — НАВОИЙ номли.

Замонамиз қаҳрамони (кундуз соат 12 да), ЯШИЛ АРАВА (кундуз ва кечқурун) — «ЧАЙКА».

Уч бурчак — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИ

институтга кирувчиларни

СИРТҚИ ПУЛЛИК ТАЙЕРЛОВ КУРСЛАРИГА

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Тингловчиларга математикадан — 10, физикадан — 6, химиядан — 3, рус тили ва адабиётдан — 4 ўқув масалалари ва контроль ишлари юборилади.

Тошкент шаҳрида яшайдиганлар учун якшанба кунлари эрталаб соат 10 дан кундуз 3 гача, шанба кунлари кундуз соат 5 дан кеч соат 11 гача машғулот ва консультациялар ўтказилади.

Аризага ўрта маълумот ҳақидаги ҳужжатдан кўчирма ва иш жойидан справка қўшиб топширилади.

Ўқиш ҳақи — 20 сўм. Пул қуйидаги адрес бўйича почта орқали юборилади: Тошкент шаҳар, Давлат банкининг шаҳар бошқармаси, ҳисоб счёти 114157.

Курслар адреси: Тошкент шаҳар, ГСП, Навоий кўчаси, 13-уй, иккинчи корпус, 61-хона.

Тошкент Олий партия мактаби коллективи директор ўринбосари Д. А. Ражабовга онаси

Фазилат

РАЖАБОВАНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26 Редактор — B36545, Редактор ўринбосарлари — B37914, B39323, Масъул секретарь — B34445, Масъул секретарь ўринбосарлари — B37283, Партия турмуши — B33469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — B31218, Коммунистик тарбия — B31455, Саноат капитал қурилиш ва транспорт — B34780, Совет қурилиши — B33258, Қишлоқ хўжалиги — B37604, Адабиёт ва санъат — B32036, B37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — B34451, Маҳаллий ахборот ва спорт — B32347, Оммавий ишлар ва хатлар — B38679, B33553, Иллюстрация — B34524, Стенографистка—B37343, Корректура—B37162, Эълонлар— B38142, Коммутатор — B30249, B30250, B30251, B30252, B30253, B30254, B30255, B30256, B30257, B30258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон 48—85, Бухоро 31—41, Қарши (нефть разведкаси коммутатори орқали қўшимча) 84, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

№ А — 272. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р 05840.